

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 koronás
Egy hónap 2 koronás

VIDEKEN:

Egy évre 28 koronás
Egy hónap 2 k. 90 f

HIRDETÉSEK:

Egy sorban felül sor egyszer 10 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
tásnak palotájában
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomas Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
1915. március 15.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, április 3.

Tizenöt sorban támadtak az oroszok a Dnyeszternél.

Budapest, április 2. (Hivatalos.) Keleti Beszkidek vonalán általában nyugalom van, minthogy az oroszok összes támadásait az utóbbi napokban véresen visszautasítottuk.

Kárpáti arcvonalnak keletről csatlakozó szakaszában, a hol nagy orosz erők támadnak, folyik a harc.

Pruth és Dnyeszter között levő orosz határon csapataink az oroszoknak tulerővel véghez vitt támadását visszaverték. Egymás mögött 10—15 sorban támadott az ellenség egész napon át. Csatavonal több pontján a harc egész estig tartott, az ellenség nagy veszteségek után mindenütt visszavonulásra kényszerült és főként legdélibb szárnyunk előtt menekülésszerűen hátrált.

Lengyelországban és Nyugat-Galiciában nincs változás. Nida alsó folyása mentén az oroszok egy éjjeli támadása állásaink teghevesebb tüzeiben összeomlott. Hófer altábornagy, a vezérkari tónök helyettese. (Minisztereinkség sajtóosztálya.)

Erdei harcok
a franciákkal.

Berlin április 2. Nagy főhadi-
szállítás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Maas és Mosel közt heves
tüzérségi harcok folytak.

Bois de Pretre mellett, benn
az erdőben, gyalogsági harcok to-
vább folytak és egész éjjel tar-
tottak. Erdőtől nyugatra franciák
támadása tüzelésünkben összeom-
lott. Ellentámadásban súlyos vesz-
teségeket okoztunk ellenségnek és
régi állásaiba vetettük vissza.
Csak az erdőben tartják még fran-
ciák megszállva legelő levő állá-
sainknak két pontját.

Keleti hadszíntér:

Keleti arcvonalon helyzet vál-
tozatlan. Legfőbb hadvezetőség.
(Minisztereinkség sajtóosztálya.)

Ünnep a háboruban.

Arad, április 2.

Ünnep előestéjén a háboru ide-
jébe eső ünnepekről szól híveinek
Csanád-egyházmegye főpásztora. A
háboru mindent átforgalmazt és megvál-
toztatott: a háboru idején az ünnepek
és a vasárnapok is mások, mint a
béke idején. Nemcsak a régi jókedv,
a régi szabad, emelkedett hangulat
hiányzik belőlük. De a pihenésnek, a
földítő, semmittevésnek sincsen ideje
a háboru ünnepein és vasárnapjain.

Nagy gondjaink között a legna-
gyobbak egyike, hogy a föld, a mi
országunk legnagyobb eltartója ne
maradjon műveletlenül. Egy győztes
háborunak értékét is leronthatná, ha
a termő talajnak csak egy jelentékeny
hányada feltöretlen, bevetetlen, leara-
tatlan maradna. Máskor is országos
érdek, hogy a föld adjon meg min-
dent, a mit belőle szorgos, okos
gazdálkodás az Isten segítségével
belőle kihozhat; most pedig százszo-
rosan szüksége van az országnak
erre. A föld ma is a régi, a szerető
anyaföld, a mely a nemzetet ezer
esztendőn keresztül táplálta, nevelte,
erősítette; de megfogytak, távol
vannak azok, a kiknek keze a földet
megszokta munkálni. A szántóvetők
a harcmegzőn lövészgödröket, sánc-
árkokat ásának, ólom-magvakat vetnek
az ellenség közé és rohamok alatt az
oroszok között kaszálnak rendet. A
kik lthon maradtak, azoknak nem
csak kettőzött erővel kell megfogni
az éke szarvát, a kapát, hanem ki
kell használni minden percét az idő-
nek, a mely a föld gondozását meg-
követeli.

Még a vasárnapot és az ünnepet
is Glatfelder püskök pásztorleveléből

a komoly időket megértő bölcsesség-
gel, a hitnek minden bántódása nél-
kül szól ki ez az intelem. Meg kell
szentelni az ünnepeket, a vasárnapot,
imádsággal és szent emlékezéssel; de
a nemzet sorsfordulóján, ezekben a
nehéz időkben nem vét az ünnep és
a hetedik nap szentsége ellen, a ki
ünnepi és vasárnapi munkálkodásá-
val csökkenti a nemzet gondjait, és
segít elhárítani fejünk felől a vesze-
delmeket. Nem vét hite, egyházának
törvényei és parancsai ellen az a
száz meg százezer ember, a ki vasár-
napon is, meg az ünnepeken is harc-
ban állani, csatározni kénytelen. Az
eddig tapasztalatok azt bizonyították,
hogy az óhitű naptárt követő oro-
szok ép a mi katonáink ünnepeit
használták föl a legdühösebb és leg-
gyilkosabb támadásokra. Nem tett
benne örömük. De ha a mi katonáink
ünnepeken is harcolhatnak és har-
colnak azért, hogy a nemzetnek
végre egy igazi ünnepnapja virrad-
jon föl és azokat boldog né-
köznapiak kövessék; — akkor
idehaza szabad is, kell is a
kenyeret adó és a jövő kenyerét biz-
tosító munkáját ünnep és vasárnap
elvégezni. Kell, mert a kevesebb mun-
kaerőt csak a munkaidő megtoldásá-
val lehet kiegészíteni. És szabad, —
a mint ezt a főpásztor hivatott szava
mondja, — mert ezzel nem az egyéni
önzés, az alacsony érdek és a lelki
durvaság töri meg az ünnep és va-
sárnap pihenőjét, hanem ép ellenke-
zően: az összeség sorsára gondoló,
magasabb lelki érzés, a nemzeti ön-
tudat. Ha a veszély, a komoly pillá-
natok megtörik a legnagyobb, a leg-

keményebb törvények és a legjobban becsült dogmák erejét; akkor ez a kivételes helyzet, ez a veszedelem előttünk áll és a rémeivel ijesztget.

Az imádság nem tűnt el, de ma nemcsak irott imádsággal imádkoznak, hanem ágyukkal és fegyverekkel imádkoznak a harctereken és munkával is kell imádkozni idehaza. Mindaddig, a mikor megjön a nagy ünnep és az irtóztató erőfeszítéseket fölvaltó pihenő, a melyen a győzelemmel kivívott békét köszöntő imádság hangzik fel az ajkunkon.

Japán háborúra készül.

(A keleti bonyodalom. — Behívják a tartalékosokat.)

Távírti tudósítás.

New-York, április 2.

A japán-kínai konferencia kedvezőtlenül fordult. A japánok makacsul ragaszkodnak a Kína által elutasított és teljesíthetetlennek mondott követelésekhez.

Szállításra készen állnak a japáni csapatok.

Pétervár (Rómán íj), április 2. Orosz jelentések szerint a japán hadügyminisztérium hivatalnokai kijelentették, hogy a japáni csapatok Mandzsuria és Kína felé komoly formát öltenek. A japán vezérkar főnöke: Oaszi generális kijelentette, hogy a mozgósítás és a csapatok behajózása bármely pillanatban beövetkezhetik. A Novoje Vremja tokiói távirat alapján jelenti, hogy a csapatok Észak-Kína és Mandzsuria felé megkezdődtek. A csapatszállítások egy hónapig tartanak. Kínában is rendkívül erős katonai készülődések folynak.

Százezer ember védi Pekinget.

Kopenhága, április 2. A Berlingske Tidenenek jelentik Kopenhágából: A kínai hadsereg legkiválóbb csapatait vonták össze Peking körül. Ennek a védőseregnek a száma meghaladja a százezer főt. A vasuti vonal mentén erős tüzérségi csapatok állanak. A kínai és japán diplomaták még mindig tanácskoznak, úgy látszik azonban, hogy csak időnyerés céljából.

Hazahívják a japáni hadihajókat.

Newyork, április 2. Az itteni lapok többféle jelentést közölnek, amely mind a japánok hadi előkészületeiről szólnak. E szerint az idegen vizeken levő japán hadihajók parancsot kaptak a hazatérésre. A Japán felé tartó gőzök zsufolva vannak japán tartalékosokkal. Különösen Kaliforniából sok ezer japán tartalékos kapott behívót, akik a legelső alkalommal hajóra szálltak. Japán nagyon sok repülőgépet, különösen hidropant vásárolt Franciaországban és francia pilótákat is szerződött hozzájuk, akik a francia hadvezetőség engedelmével be fognak lépni a japán hadseregbe.

Bukovina Romániából kap gabonát. Bukarestből jelentik: Tegnap este a burdujeni-i vonattal egy hét tagból álló bukovinai román küldöttség érkezett Bukarestbe. A küldöttség, amelynek tagjai között vannak Cupareanu, Serbu és Tzurcanu országgyűlési képviselők is, azzal a kéréssel fordult Bratianu miniszterelnökhöz, hogy különös tekintettel arra a mérhetetlen nyomoruságra, amelyet a háboru Bukovinában előidézett, normális áron, külön megterhelések nélkül 1000 vagon kukoricát és 100 vagon búzát vásárolhassanak. A „Dimineața” értesülései szerint a román kormány hajlandó a kérelmet teljesíteni, előbb azonban tudni akarja, hogy az osztrák-magyar kormány nem-e rendeli el a requirálást a küldeményre? Az erre vonatkozó információ beszerzése után a kért terményeket a bukovinaiak rendelkezésére bocsátják.

A franciák megelégtették a Dardanellák ostromát.

(Eredménytelen haditanács. — Elszállítják Tenedósból a csapatokat.)

Távírti tudósítás.

Berlin, április 2.

Milanóból jelentik a National Zeitungnak: A nagy haditanács legutóbbi ülésén, amelyen a Dardanellák támadásának beszüntetését határozták el, viharos jelenetek folytak le. D'Amade tábornok kijelentette, hogy a Dardanella-erődök eddigi lövetése jóformán semmi eredményt nem mutatott fel és minden hatás nélkül maradt. A csapatok partraszállítását lehetetlen tovább forszírozni, miután az egyesült csapatok (körülbelül 32.000 ember) nem elegendők ahhoz, hogy hozzájáruljanak a bombázás sikeréhez, további csapatokat pedig nem lehet erre a célra igénybe venni. Az angol résztvevők a haditanácsban ezzel szemben azon az állásponton voltak, hogy a már most egyszer megkezdett akciót feltétlenül be kell fejezni, amire vonatkozóan már a politikai szempontok is irányadók. Teljesen lehetetlen elállni a Dardanellák forszírozásától, még akkor is, ha ennek az operációnak a keresztülvitele nagyobb áldozatot kíván. D'Amade tábornok nem volt erről az állásponttól meggyőződéses a maga részéről kijelentette, hogy letezi a parancsnokságot, ha a szövetségesek ragaszkodnak a Dardanellák elleni akció keresztülviteléhez. A haditanács feloszlott anélkül, hogy határozatot hozott volna és d'Amade tábornok parancsot adott, hogy a szigeteken álló csapatok behajózását folytassák. Ezek a csapatok már el is mentek. Egyelőre tehát a Dardanellák elleni akciót nem folytatják, vagy inkább csak formálisan, úgy, hogy a hadihajók munkájának jótörően demonstratív jellege van. A szövetségesek között fennmaradt különbségeket okául azt adják, hogy mindeközben Konstantinápoly jövőjéről folyó tárgyalásokban nem jutottak megállapodásra, mert Oroszország követelései sem Párisban, sem Londonban nem voltak eltegeadhatók.

Ujabb török ágyuk a Dardanellákban.

Szofia. A törökök német vezénnyellett újabb ágyukat helyeztek el a Dardanellákban.

Éheztek a Lemnoson a csapatok.

Konstantinápoly, április 2. Az Osmánischer Lloyd tudósítója, aki a Dardanellák ostromának kezdete óta napról-napra érdekes részletekkel szolgál az ostrom folyásáról, legutóbbi jelentésében a következőkről számol be:

Március 29. Ma hajnalban telefonon kérték Konstantinápolyból néhány aknaszedő hajót, amelyek azonnal el is indultak a Boszporusz felé. Az elmúlt éjjel ugyanis orosz részről aknákat raktak le a Boszporusz körül és ezeket kellett kihalászni. Ez az akciónk teljes sikerrel járt.

Ereglinél az éjjel az orosz hadihajók két-száz lövést adtak le, négy vitorlást elsüllyesztettek és négy lakóházat felgyújtottak. Emberéletben szerencsére nem esett kár.

Egy érdekes dologról kell említést tennem. Most már nem elégszünk meg hidropantjaink felderítő szolgálatával. Egy magarangu, de fiatal tisztünk vállalkozott arra a vakmerőségre, hogy az ellenséges tábort személyesen járja végig. Emberünk a görög élelmiszerkereskedőkkel ment át Lemnos szigetére, ahol maga is halat árusított az admirális székébe előtt. Több mint egy napig volt Lemnosban és ma reggel, ugyancsak a

görög élelmiszerárusokkal visszaérkezett a főhadiszállásra. Jelentése nagyon érdekes dolgokról számol be és a következőket mondja el:

— A szárazföldi csapatból, amelyről azt híresztelték, hogy hatvan-hetvenezer ember, tényleg volt vagy harmincezer ember Lemnos szigetén. Az angolok ezzel akarták támaszni bennünket, azonban a franciák nem egyeztek bele ebbe. A csapatokat tovább nem is tartották volna a szigeten, ahol édesvíz most már egyáltalában nincs, a csapatok rojtenejesen szenvednek a szomjúság miatt, bár élelmiszer még hónapokra is elegendő van. Az állatok részére a takarmány már legfeljebb csak nyolc-tíz napig tart. Az ideszállításnál is igen sokat szenvedtek a csapatok, többféle járvány is pusztított közöttük és a vérhas nagyon sok áldozatot szedett.

Az angol és a francia vezetőség között súlyos ellentétek merültek fel a legutóbbi admirális tanácskozáson, mert az angolok újból fel akarták venni a támadást Szmirna ellen, míg a franciák nem voltak hajlandók ebbe bekegyezni. Az ügyek folytatását nem tudhattam meg, csak annyit, hogy tegnap délután, Kairóból radiotelegram érkezett a parancsnokságra és valószínűleg ennek következtében este hét órakor, három nagy szállítóhajóra, nagytömegű katonaságot hajóztak be és ezek utnak indultak Egyiptom felé. A szigeten most már csak mintegy tizenötezer ember lehet. Ugyanezzel a transzporttal utazott el hajóján D'Amade generális, szintén Egyiptomba.

Este plakátokat ragasztottak ki Lemnosban, melyek jelentik, hogy az élelmiszerszállítóhajók és az édesvizet hozó ciszternahajók már Nápólnál vannak és rövidesen ideérkeznek. Nem vette észre, hogy ez megnyugtatta volna az embereket. A lemnosi parton egyebként óriási üstök vannak felállítva, amelyekben katonaság párolja le a sót a tenger vizéről, hogy így ihatóvá tegyék addig is, míg a vízszállítás megérkezik. A Gauloist és az Infanteriet már elszállították innen és nagy megerősítéseket, egy nyolc új egységből kombinált angol-francia flottát várnak, köztük a Bretagne és a Provence francia hadihajókat. Lemnosban látam olyan plakátot is, amely felhívja a katonákat arra, hogy a vasuti ügyekhez értők jelentkezzenek, ezeket Egyiptomba küldik a vasutak kezelésére, mert — amint a plakát hirdeti — az ottani összes mohamedán vasuti alkalmazottakat eltávolították.

Ma császári iradé jelent meg, amely a Dardanelláknál levő csapatokból, Gallipoli székhellyel megalakítja az ötödik ottomán hadsereget és annak vezérévé Liemann von Sanders marsallt nevezi ki. Lagénységünk és a tisztikar ez alkalomból nagy ovációt rendezett az új hadseregparancsnok tiszteletére.

Megrongált erődök.

Páris, április 2. A Havas-ügynökség hivatalosan konstatálja, hogy a Kilid Baur és Dardanosz erődökben az ostromló hajók nem kárt tettek és hogy sikerült az erenköji ütegek elhajtattatása. A Dardanellák forszírozásáról jelentik, hogy azok a hajók, amelyek indirekt lövéssel a szároszi öböl felől próbálták tüzelni a Dardanellák legszűkebb részén levő erődöket, kilencvenkét lövést adtak le anélkül, hogy a török erődökből lőttek volna őket, miután a hajók messzebb állottak meg. Ezután anélkül, hogy a bombázásuk eredményéről meggyőződést szereztek volna, elhajóztak. Robeck tengernagy, aki Carden viceadmirálisól a parancsnokságot átvette, a Sultenről dirigálta a szorosban folyó operációt, amely szinten rövid ideig tartott. A flotta most nagyon óvatosan dolgozik. A hajók ferde szögben sorakoznak egymasmögött és a leadott szálvák után valamennyien visszafutnak, hogy a török ütegek találatának biztonságát megzavarják.

Döntés várható a Njemennél.

— A legészakibb harctér. — Negyvenkettesek Ossowiec alatt. — Forradalom Szibériában. —

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Kopenhága, április 2.

A moszkvai lapok szerint a Njemmen-fronton heves harcok folynak. Az ellenfelek felváltva támadnak. A németek a Tauroggennél álló oroszokat nyilván el akarják vágni a Njemennél álló orosz erőktől. Néhány orosz osztag visszavonult, néhány orosz állást a Közép-Njemennél a németek elfoglaltak. A lapok dicsérik a német népfölkelők támadó szellemét és kijelentik, hogy a döntés közel áll. **Az orosz veszteségek jelentékenyek.**

Memelt megerősítik.

Berlin, április 2. A Berliner Tageblatnak jelentik a Kelet-poroszországi Intersburghól: A tilsit-heidekrugi uttól északkeletre kifejlődött harcok igen jól állanak a német fegyverekre. A gyöngye, száraz fagy kedvező a csapatmozdulatokra. Tauroggennél több száz foglyot ejtettünk. A második fogoly transzport négyszáz ember Tilsitbe érkezett. A foglyok közt számos több idős ember is van. A Tauroggenben és Korjikén vívott harcok igen hevesek voltak. A falvak az ágyutűzben sokat szenvedtek. Az égő községek lángtengere bevilágítja éjszakánként a határt. Memel megerősítésén lázasan dolgoznak a lakosság maga is segít ebben a munkában.

Berlin, április 2. Memel új parancsnokává Luck őrnagyot nevezték ki, aki tudomására adta a hatóságnak és a lakosságnak, hogy nyugodt lehet, mert a város védelméről kellően gondoskodott.

Negyvenkettős mozsarak lövik Ossowiecet.

Krisztília, április 2. Orosz lapok jelentik a hadihelyszerekről: Német repülőgépek az egész fronton nagy tevékenységet fejtenek ki. Ostrolenkánál az oroszok részleges visszavonuló mozdulatokat tettek, de nemsokára újabb offenzívát kezdeményeznek. Ossowiec környékére friss orosz csapatok érkeztek.

Kopenhága, április 2. Az orosz haditudósítók nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget az Ossowiec körül megindult hadműveleteknek, sőt egyesek azt állítják, hogy ott az utóbbi napokban a német offenzíva meggyengülése volt tapasztalható. Kivételt tesz a „Russkoje Slovo” tudósítója, aki azt jelenti lapjának, hogy a németek még mindig nem csökkenő erőfeszítéssel bombázzák Ossowiec várát. Ez az első orosz erődítés, amelyet a németek tizenkét hüvelykes ágyúkkal lövetnek és a 42-es mozsarakat is felállították ellene, amelyeknek hatása abban áll, hogy az erődöket betonromhalmazzá változtatják, amelyben minden életet elpusztítanak. Leírja a „Russkoje Slovo” tudósítója, hogy nemrégiben egy kereskedősegéd érkezett Ossowiecbe, s kinek a vár parancsnoka később katonai okokból megtiltotta, hogy ismét elutazhassék. Ez a kereskedősegéd kivanóságából kimerészkedett a betonfedezékek oltalma alól, hogy jobban láthassa a bombázás hatását. Egy 52 pud súlyú német löveg robbanásának ereje a földre súj-

tetta és holtan terült el, de testén semmiféle sérülés nyoma nem látszott.

Ossowiec várát a németek nagy erővel ostromolják ugyan, de az erődökben az ágyúk nevezetesebb kárt még nem tettek. A bombázás bizonyos rendszer szerint történik: reggel, délután, délután 1 és 5 óra között, éjjel azonban szünetel. A német ütegek állásait nem sikerült kifürkészni, mivel azok tulságósan sűrűn és roppant erővel tüzelnek.

A Russkoje Vjedomosti tudósítója ezt táviratozza lapjának Ossowiecből:

— Bámulatos, hogy milyen hamar kiheverik a németek a legsúlyosabb csapásokat. A legközelebbi napokban izgalmas események várhatók.

Lázadások Szibériában.

Stockholm, április 2. Az Aftonbladet új részleteket közöl a szibériai zendülésről. E szerint az ujoncozásnál tört ki a lázadás, amely különösen három városban: Barnaulban, Omskban és Nikolajevskben dühöngött a leghevesebben. Ezekben a városokban gyilkos barrikádharcok voltak és a katonaság csak gépfegyverrel és ágyúval bírta elfojtani a zendülést. Számos ház leégett és több száz polgárt fölakasztottak. Egész Szibériában nagy az elkeseredés az orosz zsarnokság ellen és titkos agitáció folyik, amelynek az a célja, hogy Szibéria elszakadjon Oroszországtól és önálló államá alakuljon át.

A cár Odesszában.

Bukarest, április 2. Az „Universul”-nak jelentik Galatzról: Odesszában nagy előkészületeket tesznek a cár fogadására, aki a városba érkezik, hogy megzemlélje az odesszai kormányzóóságban összpontosított csapatokat. Ezen csapatok koncentrációja összefüggésben áll azzal a nagy offenzívával, amelyet az oroszok a törökök ellen előkészítenek s amelyben úgy szárazföldi csapatok, mint tengeri erők tognak résztvenni. Azt hiszik, hogy a cár Odesszába érkezésének napját közelebbről meg fogják állapítani. A besszarábiai Terapolban is számos csapatot gyűjtöttek össze az oroszok. Ezen csapatok célja, hogy az odesszai erők tartaléka gyanánt szolgáljanak.

Letartóztatják a békepárti oroszokat.

Pétervár. Hazaárulás miatt újabb százharuz letartóztatás történt. Megint letartóztatnak nacionalista дума képviselőket, továbbá a moszkvai egyetem helyettes rektorát és öt tanárt antimilitáris propagandáért.

A háziered veszteségei. A 146. sz. veszteségkimutatás szerint a 33. gyalogezred legénységéből — a napokban kimutatottakon kívül — elesetek: Adok János tart. tizedes. törzs. Siékudvar, 1881. Ardelean Tivadar tart. ővezető 7. század Erdőskerek 1890. Bal József pótart. 7. század Világos 1881. Bota György 6. század Muszka 1892. Csanádi Sándor pótart. 2. menetszázad Nagyzerénd 1890. Dragán János 7. század Aldófalva 1893. Gelez János törzs. Lippa 1890. Hack Flóris 2. menetszázad Elek 1893. Hoffmann József tizedes 7. század 1892. Hord Tivadar pótart. törzs. Forrás 1884. Jäger József pótart. 7. század La-

meshidegkut 1883. Jovin József 8. század Endrőd 1884. Lukács Flóris pótart. 7. század Mátósa 1888. Maris Mózes pótart. törzs. Kártós 1882. Marzal Antal szakaszvezető 2. menetszázad Csaralja 1889. Martini Hiláriusz pótart. 7. század. Nagy Ferenc pótart. 8. század Györök 1890. Neuvelt János tartalékos tizedes törzs. Ménes 1888. Neisz Pál pótart. törzs. Lippa 1885. Pero Mihály pótart. 7. század Seprés 1885. Pizsát Isaila tart. 7. század Székudvar 1886. Ponta Sebők pótart. törzs. Opécska 1881. Rác Mihály szakaszvez. 6. század Ternova 1887. Terzen Vasul 6. század Temesfűves 1891. Totterer Ferenc tizedes 7. század Ujszentanna 1891.

Nem tarthat sokáig a háború.

(French tábornok nyilatkozata. — Megélénkült a belgiumi harctér.)

Távirati tudósítás.

Bern, április 2.

A Bern Bund március harmincadikáról a következő hivatalos francia jelentést teszi közzé: Az ellenség Nieuport várost és fűrdőt erősen lövöldözte, miközben az Yseren vert hidat is megrongálta. A Champagneban tüzérségi harc volt a Beauséjour irányában. Az Argonnokban Bagatelle vidékén ágyuharc volt, azonkívül kézibombákat is vetettek egymásra a szembenálló felek. A harctér egyéb helyein nyugalom volt, gyalogsági harc sehol sem fejlődött ki.

Anglia már nem akar hosszú háborút.

London, április 2. A Reuter-tügyökség jelenteti, hogy a kormány képviselői és az Amalgamated Society of Engemers vállalat között meggyezés jött létre. Ez a vállalat a hadifelszerelések szállításával van érdekelve és szerződés szerint óriási mennyiségű hadianyagot kell rövid idő alatt szállítania. Ebből kifolyólag azt remélik, hogy a szövetségesek offenzív ereje a legközelebbi időkben óriási mértékben emelkedni fog. Az egész országban sikerült a munkásokat arra rábírní, hogy husvéti szünetük egy részét feláldozzák és az ünnepet is munkában töltsek. Az általános helyzet, illetve French tábornok ama kijelentése, hogy a háború nem tarthat sokáig, általában optimisztikus nézetet váltott ki a közvéleményben. Ez különben kitűnik a biztosító társaságok jelentéseiből is.

Elállított gőzösök.

London, április 2. Az Emma nevű havrei gőzöst tegnap Beachy Head magasságában előzetes figyelmeztetés nélkül egy német buvárhajó megtorpedózta. A hajó azonnal elsüllyedt. A legénység tizenkilenc embere közül tizenhét hírszerint a vízbe fulladt.

London, április 2. A Crown of Castle megtorpedózott gőzös takarmányszállítmánnal utban volt Ufundlandból Havreba. Amikor a buvárhajó feltűnt a látóhatáron, az angol gőzös kapitánya önkénteseket kért föl fűtőknek, mert a kínai fűtők annyira megijedtek, hogy nem tudtak dolgozni. A kapitány remélte, hogy megmenekül a buvárhajók elől, de háromnegyed órai hajszá után a hajóhidat és a kajütöt lövések érték. A legénység félórát kapott, hogy elhagyja a hajót. Hat órai evezés után a legénységet megmenettették. A németek csak két órai lövöldözés után tudták a hajót elsüllyeszteni. A tengeralttjáró, amely a hajót elsüllyesztette, az U. 28. volt. A számát volt festve, de közelről kivágható volt. A gőzös legfeljebb tizennyolc csomó sebességgel haladt.

A sebesült főhadnagy szép ápolónője.

(Esküvő a harctérre visszatérés előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 2.

A háború kis regényei közül való ez a meghatóan kedves történet, a melynek egy az aradi városágban igen jól ismert főhadnagy és egy felsőmagyarországi urileány a szereplői.

A kárpáti nagy harcok egyik igen forró napján történt, hogy a főhadnagy parancsot kapott az előrenyomulásra. Egy kis faluban voltak elszállásolva, a melyet mindenütt hatalmas hegyóriások öveznek. A falu északi részéből vezetett egy szélesebb út a hegyek között. Ezen az úton kellett előnyomulniuk és az előretörő oroszokat addig feltartóztatni, míg alaposan meg nem gyengítik az ellenséget. A főhadnagy csapatát egyenesen a feladat megoldására küldték ki, mert tudta a vezetőség, hogy a csapatban lévő magyar fiúk biztosan megoldják a nehéz feladatot. Inkább egy szálig meghalnak, de az oroszokkal végeznek.

A kis csapat dicséretesen el is végezte a veszedelmes munkát, azonban a háború főhadnagy a tüdejébe egy golyót kapott. A harc után a súlyosan megsebesült tisztet szerető katonái azonnal bekötötték és visszavitték a faluba. Itt megfelelő ápolásban és kezelésben nem részesíthették és így mivel az állapota megengedte, tüstént a legközelebbi vonattal egyik felvidéki város kórházába szállították. A kórházba megérkezése után napokig élet és halál között lebegett. A golyót szarvasoson kioperálták a tüdejéből, de a nagy fáradtság és a fellépő nagyfokú láz már válságossá tette állapotát.

Itt kezdődik az esemény, a melynek hősnője a kérdéses város egyik ur családjának a leánya volt. A fiatal leány, a kit a háború kitöréséig a puha kényelem és az előkelő szórakozás vett körül, a kórház igazán nemesszívű és önfeláldozó ápolónője volt. A fehér kezek, a melyek a zongora billentyűin játszottak, a háborús időben a lázverte hamlokra raktak hideg borogatást. Azt a szelidséget és finomságot, a mely a családi életben kedves és vonzóvá tette a lelkét, a beteg és sebesült katonák vigasztalására és ápolására szentelte.

Mikor a nagybeteg főhadnagy a kórházba került, a fiatal urileány ápolta nagy szeretettel és körültekintő gondoskodással. Állandóan a beteg főhadnagy ágya mellett tartózkodott és valóságos önfeláldozással őrködött a tiszt felett. Talán ez is okozta, hogy a főhadnagy állapota lassankint javulni kezdett. Kisebb lett a láza, már nem viaskodott többé, nem hallucinált. Egész betegsége alatt ott élt a gyógyulni kezdő tiszt ágya mellett a fiatal ápolónő. Minden szeretet, kedvességet, ami szívében volt, a beteg főhadnagra pazarolta. Vigasztalagta, leveleket írt neki, amelyeket a tiszt szüleinek küldött. Ha kedvetlen volt a főhadnagy, csendesen elszórakoztatta. Könyveket olvasott, érdekes újságcikket. Mikor már lábadozni kezdett a felkelt ez ágyból, az ápolónő volt az, aki újra járni tanította. Támogatta az elerőtlenedett tisztet.

Valóságos intim és bensőséges viszony fejlődött ki a két lélek között. Rokonszenvek a azok a tulajdonságok, amelyeket kölcsönösen megismertek, egymáshoz láncolták a fiatal szíveket. Nem csoda tehát, hogy a főhadnagy egy levélben, amelyet már maga írt, bejelentette szüleinek az ő érdekes szerelmi regényének a történetét.

A beteg főhadnagy a kórházban való két-hónapi ápolás után teljesen felgyógyult és mikor a kórházat elhagyva üdülni ment haza a szüleihez, egy újság menyasszonyt vitt magával, aki visszatartotta őt szüleinek szerető ápolásával. Odahaza nagy

örömmel fogadták a fiatalokat és pár napra rá meg is tartották az esküvőt, amely után a főhadnagy ismét a harctérre indult, ahol most már az ifjú asszonyka imája őrködik az élete felett. Ugy hangzik ez, mint valami mese, de ma olyan időket élünk, a mikor a mesék valóra válnak.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

(Táviroda, cenzurázva.)

Brüsszel. A belga parlament üléstermében Bismarck születésének századik évfordulóján Bismarck-ünnep volt. Az ünnepi beszédet Spanagel huszárszázados mondotta el, utána a kormányzó tagjai vacsorára gyűltek össze, a vacsorán Bisszing báró fő kormányzó emlékezett meg Bismarckról. Az antwerpeni és brüsszeli iskolákban is tartották Bismarck ünnepélyt.

London. A liverpooli dokkmunkásokat a sztrájk letörésére katonailag szervezik. Dokkmunkás zászlóaljzat állítanak fel, a legénység katonai törvények alatt áll és a sztrájkon kívül munkadíjat is kap, hetenként negyvenkét shillinget.

Ujvidék. A szerbek szerdán fél óráig bombázták Orsovát, a mire válaszként még ugyanazon nap mi egy óráig bombáztuk Belgrádot. Gránátjaink több házat felgyújtottak.

Sluis. Tegnap angol hadihajók eredménytelenül bombázták az észak-belgiumi partot, angol aviatikusok pedig ugyancsak eredmény nélkül bombákat dobtak le Zeebrügge-re.

London. Hétfő óta hat angol gőzös pusztulását jelentették. A biztosító társaságok a biztosítási premiumokat negyven százalékkal fejemelték.

Bern. A Berner Bund jelenti, hogy a németek által megszállott belga és francia területeken az asszonyok és gyermekek mindenütt szeretik a német katonákat, mert nagyon emberélesen bánnak a békés lakossággal.

Stockholm. Az Aftenbladet kifejti, hogy az angolok alig küldhetnek a franciáknak lényeges erősítést, mert öt gyarmatuk van veszélyeztetve. Az angolok vesztesége az utolsó hónapban 1081 tiszt, 18,494 ember. Kereskedelmi hajókban három millió, hadijáratokban öt millió fontot vesztek az angolok.

Bécs. A király Pflanzler-Baltin lovassági tábornoknak a Bukovinát visszahódító hadsereg parancsnokának a legmagasabb kitüntetések egyikét: a Lipóttrend nagykeresztjét a hadiékítménnyel adományozta Bukovina felszabadításáért.

Bécs, április 2. Sven Hedin a kiváló tudós, Tibet és Középázsia híres fölkutatója, aki a múlt év végén a német nyugati harctéren, majd most néhány hét előtt a keletporoszországi harctéren tartózkodott mint meghívott haditudósító és tapasztalatait Ein Volk in Waffen című szenzációs könyvében írta le, ma megérkezett az osztrák-magyar seregek főhadiszállására, ahol Frigyes főherceg generalisszimusz, Károly Ferenc József trónörökös és hőtendorfi Conrad vezérkari főnök fogadták. Sven Hedin holnap a frontra megy és megtekinti a harcoló csapatokat.

Kovács Proletárból — Kovács József.

(Egy aradi ifju érdekes névcsereje.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 2.

Érdekes névváltoztatás történt a napokban Aradon Varjassy Lajos polgármester kivételes engedélyével. A nem mindennapi eset előzményei tizenkét esztendőre nyulnak vissza. Akkor Kovács Mihály asztalos mester elnöke volt az aradi szociáldemokrata pártnak. A felesége fiatal ajándékozta meg és elhatározta, hogy a fiút elveinek megfelelően fogja elnevezni. Az anyakönyvi hivatalban ama kívánságának adott kifejezést, hogy a fiút szeretné Proletárnak elkeresztelni.

— Az nem keresztnev, — mondta Szondy Béla anyakönyvvezető.

— De én ragaszkodom ehhez a névhez, — mondta az elvő szocialista pártelnök.

— Akkor beírjuk a Proletár nevet, azonban figyelmeztetem, hogy a fiúnak talán nem lesz kellemes ez a név.

— én mégis ragaszkodom hozzá.

Ezzel beírták az anyakönyvbe Kovács Proletár nevet. És Kovács Proletár becsülettel hordta ezt a szokatlanul érdekes nevet. Elvégezte az elemi iskolát és mivel nagyon eleven eszű fiúnak bizonyult, a középiskolába is beíratta az apja. Kovács Proletár szorgalmasan tanult és ebben az esztendőben érettségi vizsgát fog tenni. A napokban beállított a fiatalember az anyakönyvi hivatalba és némi elfogódottsággal a következőket mondta:

— Arra kérem az anyakönyvvezető urat, hogy sziveskedjék az én keresztnevemet József-re változtatni. Nem szeretném, ha az érettségi bizonyítványomban Kovács Proletár néven szerepelnek. En egyáltalán nem szégyenlem ezt a nevet, azonban nem szeretném, ha ezzel feltűnést keltenék és esetleg téves következtéseket vonnának le belőle az én világlátásomról és elveimről.

Az anyakönyvvezető leküldötte az újut a polgármesterhez, aki a méltányossági okok figyelembavételével megkereste a megfelelő paragrafust, hogy a kérelem teljesíthető legyen. Polgármesteri engedéllyel azután Kovács Proletárból — Kovács József lett.

Anglia foglyai. Londonból jelentik: A London News híradása szerint Anglia koncentrációs fogolytáborában március 25-én 11.105 német és 7.670 osztrák és magyar fogoly volt.

A rézgálic és rézgálickészítmények vasuti szállítása. Nemely vasuti vonalon, ahol a katonai menetrend van életben, a rézgálic és ennek keverékéből készült készítmények továbbítását a vasutak megtagadták, ami az érintett vidékek — így az Aradhegyalja — szőlőbirtokosait nem csekély aggodalommal töltötte el. Ennek következtében az aradi Kereskedelmi és Iparkamara sürgős felterjesztésben kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a rézgálic és keverékeinek szállítását ugyanolyan beszámítás alá vegyék, mint a vetőmagvakat. A kereskedelemügyi miniszter leiratában tudatta, hogy az összes hazai vasutakat utasította, hogy a rézgálic és rézgálickészítmények ezentúl akadálytalanul szállíttassanak a a szállítás — esetleg csak meghatározandó időszakokban — oly vonalakon is lehetővé tétessék, melyekben egyébként a polgári áruk közlekedés alá esnek a forgalom tekintetében.

Hadtápdandárból Bukovina hősei.

— Pflanzert Baltin tábornok hadserege. — Visszavert orosz tulerő. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Biró Lajos, a Pester Lloyd haditudósítója írja:

A bukovinai harcok legesodásabb hőse a — népfelkelő. A névtelen öreg katona, a családapa, aki otthagya otthonát, földjét, ekéjét, szerszámait.

Magyar hadtápdandárok. Különböző népfelkelőezredek zászlóaljából állították őket össze. De a zászlóaljakat népfelkelő-hadnagyok vezetik. Az első, aki a 7. népfelkelődandárból elesik, családapa. A dandárparancsnokot, Schuller tábornokot kéri a tisztjei, hagyja el a tűzvonalat. Végül a tisztok — csupa népfelkelőtisztek — azt mondják neki:

— Tábornok ur, önnek innen távoznia kell, mert ha ön elesik, mi nem tudjuk tovább vezetni a dandárt!

A katonák felszerelése másodrangu. Eleinte még uniformisuk sem volt. Ki gondolt akkor arra, hogy ezek a csapatok valaha a frontra kerülnek? De másként történt: a hadtápdandárnak harcoló csapatát kellett változnia. S a bukovinai harcok egész hosszú első szakasza alatt, a forró nyártól a kegyetlen télig, mindig tulnyomó ellenséggel állva szemben, borzasztó erőfeszítések között az egész magyar határon fel Galiciáig ugyszólván nem állott más katona az oroszokkal szemben, mint ezek a népfelkelők.

Agusztusban kezdődik ezelnék a népfelkelő-csapatoknak csodálatos és megható története. Agusztusban tizenkét népfelkelő zászlóaljat állítanak fel. Második vonalbeliek. Harminc-negyvenkét éves emberek. Valamikor katonák voltak, tizenöt-husz év előtt szolgáltak, az utolsó fegyvergyakorlatukat nyolc-tíz év előtt végezték. Azóta még álrukban sem gondoltak arra, hogy valaha ismét fegyvert fognak.

És most bevonulnak. Nyolcvan százalék román, husz százalék magyar. Forró nyár van. A népfelkelők nyárias civilruhát viselnek, könnyű vászonöltönyt. Katona felszerelésük a következő: vállukon a Werndl fegyver, oldalukon a bajonet. Torniszterük fenev vászonból. Ők meg vannak elégedve ezzel a felszereléssel. Elég jónak látszik hadtápcsoportok számára, őrizni a hidakat, kiseríteni a szekereket. A zászlóaljak a Leordina—Havasmező—Felsőviszó és a Kirlibaba—Jakobeny—Oradna közti területen gyülekeznek. Felettes hatóságuk egyelőre a lembergi katonai parancsnokság. Északról csak szórványosan jönnek hírek, de amelyek jönnek, felébresztik már a gondolatot, hogy a magyar határszéli népfelkelőcsapatoknak meg is más lesz a hivatásuk, mint csendes hadtápszolgálatot végezni.

(Fischer ezredes hadserege.)

A parancsnokság tehát már szeptember elején nagy és sürgős munkába fog. Ujjonnan ki kellett képezni a csapatokat. Fel kell szerelni a csapatokat. A megszállott területeket jó állapotba kell hozni s minden eshetőséggel szemben biztosítani. Jakobeny-nél megerősítik a Mestikanesti hegyet; Oradnánál a Rotundától délre szintén erősített állásokat készítenek. Előkészítik az utak és hidak felrobbantását, új utakat építenek, telefondrótokat húznak, lazarettokat és kötőzhelyeket rendeznek be. A háború még csak messziről morajlik, de morajtása mind erősebb. A parancsnokság ál-

landó érintkezésben van Fischer ezredessel, aki ez időben a Sereth és Szuczava közt tartózkodik s Fischer ezredes kitűnő hírszolgálatát mindig újabb okot hoz fel a gyors munkára. A beszerce-naszódi hatóságok minden tőlük telhetőt megtesznek, de a legtöbbit a honvédelmi miniszterium teszi, amelyhez csakhamar fordult hiába a magyar határt védő csapatok s amelynek működéséről minden magasabb parancsnok a legnagyobb hálával beszél. A honvédelmi miniszterium segítségével ezek a csapatok már szeptemberben megkapták téli felszerelésüket: meleg inget, alsónadrágot, tákarót, bekecsőt, sőt ötven pár szkit is. A szállítás hihetetlenül nehéz volt. A monarchia politikusainak nagyobb dicsőségére a vasut itt is csak Oradnánig vezet; száz és száz kocsinak kellett tehát az 1200 méter magas Rotundon keresztül Lajosfalvára és Kirlibabába vergődni.

Október elején, amikor még tartott ez a munka, váratlanul jött a hír, hogy az oroszok betörték Máramarosszigetre. A kozákok a Visó völgyében Borsáig nyomultak előre, Moiscin-nél felrobbantották a vasuti hidat is. Egyidejűleg nyilvánvaló lett, hogy az oroszok Fischer ezredes is meg fogják támadni. Nagy orosz erők készülődtek, hogy átlépjék a Serethet és kétségtelennek látszott, hogy e tulerővel szemben Fischer ezredes nem fogja tudni tartani magát. A kirlibaba-jakobeny-i csoport helyzete meglehetősen kritikus volt. A háború, amely eddig a messziségben morajlott, nemcsak hogy itt volt, hanem legkomolyabb formájában lépett fel s legnagyobb követelményeit támasztotta. Hogy telelhetnek meg az öreg népfelkelők ezeknek a követelményeknek?

A dandárparancsnokság Fischer csapatainak legnagyobb részét Jakobenyre és Kirlibabára rendelte vissza, lent csupán esekéi csapatot hagytak. Mikor a csapatok megérkeztek, parancs jött a brigádhoz, hogy kezdje meg az offenzívát a Máramarosszigeten tartózkodó orosz erők ellen. És most következik a népfelkelők hősi éposza.

(A népfelkelők hősi éposza.)

Az oroszok ollu vonuló népfelkelők zászlóaljak egy éjszaka alatt megtették az utat Kirlibabától Borsáig. Ez az ut 48 kilométer hosszú, a csapatok tehát 16 óráig meneteltek. Éjszaka meneteltek. Az 1400 méter magas Pristop nyergén keresztül meneteltek. Meneteltek dühöngő hózivatarban. Pihenőt nem tartottak, mert a Kirlibabától Borsáig vivő uton legtöbbit egy faúz van, de egyetlen egy házcsoport sincs és mert a hóvihar majdnem az egész éjszakán át dühöngött. Hogy ez mit jelent, azt megközelítőleg méltanyolni tudja az, a ki például autón tette meg ezt az utat és már az automobil utazástól is elfáradt és elszédült. A népfelkelő gyalog tette meg az utat és és megmaradt a lábán és harcra készen állott.

Körülbelül 10.000 ember gyűlt össze Borsában. Enni kellett adni nekik. Nyolc napon keresztül a csapat Kirlibabából tartósan maga mögött vitte az élelmiszereket. A Pristopon fél méteres hó feküdt. Mindenki végsőig megszigetelte erejét a 10.000 ember naponta kapott ennivalót.

A derek népfelkelők még mindig deras csodálatban ámulnak rajta, hogy mi, mindenre

képesek ők, a mikor a Kirlibaba—Borsa utat fordított irányban még egyszer meg kellett tenniük. Az oroszok ugyanis kényyszerülve voltak Kőrösmezőre visszavonulni. Borsánál nem volt többé szükség védőseregre, ezzel szemben Bukovinában kellett a támadó sereg. A népfelkelők tehát még egyszer megtették a rettenetes utat, átmasíroztak a Pristopon, még magasabb volt a hó, mint első ízben. Átlépték a magyar határt és egy héttel később megtámadták az oroszokat. Megkezdődött Pflanzert-Baltin tábornok októberi offenzívája.

Pflanzert-Baltin tábornoknak akkor majdnem kizárólag csak népfelkelői voltak. Offenzívája rettenetes terepen kezdődött, a Moldova—Seletin—Uscie—Putilla—Jasionow—Zarzyce—Sablalow—Suratin—Kossow—Kuty—Wisnicz—Berchomet szakaszon. És ezen a rettenetes terepen a népfelkelőzászlóaljak — amelyek egyenként csak három-három századból álltak — egyik meglepő támadást a másik után intézték az oroszok ellen. A hadseregparancsnokság a legeszebb és legmerészebb támadási tervek szolgálataiba állította a népfelkelőcsapatokat és a népfelkelők a legmagasabb igényekre is alkalmas eszköznek bizonyultak. Huszonkét napig folytonos érintkezésben állottak az ellenséggel. Észlelt, folyton harcolva, néhány száz kilométernyi utat hagytak maguk mögött. Éjjeli támadásokat hajtottak végre, útközteket vivisk meg, amelyek több napig tartottak, mint például Zarzyce mellett, visszautasítottak ellenséges támadásokat, mint például Rostokinál. Pflanzert-Baltin tábornok népfelkelői a Novosielica—Stanislaw orosz vasutvonalat fenyegették és az oroszok kényyszerülve voltak ugyanezen népfelkelők ellen friss csapatokat felvonnatni.

Az oroszok nyomozó tulerőben voltak. Különösen tüzéségük volt sokkal erősebb a miénkénél. A népfelkelők három napig harcoltak az orosz tulerő ellen, aztán visszavonultak. Erdemes néhány szóra méltatni ezt a visszavonulást. Nappal még harcoltak a csapatok, az éjszakát titkolt visszavonulási mozdulatokra szánták. Rendes ut nem állott rendelkezésre. Egy magas hegyháton kellett keresztülvonulni. Erről a hegyhátról azt mondták olyan emberek, akik ismerik, hogy nemcsak hogy ut nem vezet rajta keresztül, hanem csapatok számára egyenesen járhatatlan. A népfelkelő csapatok éjszaka, csendben mégis felkerekedtek a meredek hegyhát felé, és esteről reggelre eltűntek az oroszok szemelőli, erdőkon, sziklakon, szakadékokon keresztül. Tizenhat óráig meneteltek és teljes rendben megérkeztek rendeltetési helyükre.

A népfelkelő csapatok ettől kezdve a magyar határt védelmezték. Hónapokon át érintkezésben álltak az ellenséggel. Éjjel-nappal biztosító- és felderítő szolgálatakat végeztek, erősítéseket csináltak, egyszer napos volt az idő, majd hirtelen 20—25 foknyi hideg állott be. Az élelmezésnek ezer akadállyal kellett megküzdenie. Az utak nyomorult állapotban voltak. A népfelkelők előre és hátra meneteltek, amint éppen a parancs megkívánta és helytállottak, ha éppen verekedni kellett. Január elején a Pflanzert-Baltin hadseregcsoport friss csapatot kapott; miután visszaverték az oroszok támadását Jakobeny-nél, megkezdték az előnyomulást és nem állottak meg Delatynig és Csernovicig.

(Mikor a hősök sírnak.)

A népfelkelődandár katonái között december huszannegyedikén osztották szét a hazulról küldött szeretet-adományokat. Ezen a napon tábori misét tartottak.

Köröskörül a Kárpátok havas bércei. A legénység felemeikedik. Négy hónapja harcol-

nak, négy hónap óta nem voltak templomban. Most az oltár mellett állnak lábhoz tett fegyverrel. A pap misét mond, aztán beszél hozzájuk. Megmondja nekik, hogy miért vannak itt. Ha távol is vannak a hazától, mégis a hazát védik. A kis házukat, a feleségüket, a gyermeküket. Egy borzasztó ellenség ellen. A katonák fegyverükre támaszkodnak. A fegyver csövén tartják a kezüket. A súlyos fejek most ráborulnak az összetett, kemény kezekre és az öreg, nehéz munkában koravénült népfőnökök sírnak, mint a kis gyerekek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap délután: Lengyel vér, operett.
Este: Helén, énekes színdarab.

Hétfő délután: Tiszt urak a zárdában, operette. Este: A papa kedvence, énekes bohózat, újdonság.

Kedd: A papa kedvence.

Szerda: A papa kedvence.

* A színház hírel. Ünnepi előadások. Husvét vasárnap és hétfőn két-két előadást tart a társulat. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarákkal a „Lengyelvér” operette, este 7 és fél órakor rendes helyarákkal az idei szezon legsikerültebb énekes színdarabát, a „Helén”-t, míg hétfőn délután 3 és fél órakor mérsékelt helyarákkal a most felújított „Tiszt urak a zárdában” operette és este 7 és fél órakor rendes helyarákkal a Magyar Színház szenzációs újdonságának „A papa kedvence”-nek lesz a bemutató előadása. Ez a bohózat, amely kiválóan elsődrendű szereposztásban kerül színre, ékeskedik szebbnél szebb énekekkel, csupa tánc és komikus helyzetekben gazdag fordulatokkal, azóval olyan vérbeli bohózat, amilyent régen élvezett a közönség. A társulat pedig mindent elkövetett, hogy ezt a szenzációs újdonságot a szezon legsikerültebb előadásává tegye, a főszereplők Sz. Rontai Boriska, Benkóné és Várnay, a többi szereplők K. Pongrácz, Boromnyi, Győző, Polgár, Kortész, Járni, Kiss Miklós, Herold, Virág stb.

* A kék szoba. (Nagy szerelmi játék 3 felvonásban.) Az Uránia mai újdonsága azok közé a darabok közé való, melyről lehet vitatkozni és melyeknek éppen az adja meg az értékét. Egy Schnitzler téma ez, mely azonban nem nélkülözi a finom pikantériát sem, de problémát ad és életet rajzol meg. Egy magánasszony küzd azért, hogy a családi vagyont örökös utján megmondja, amde éppen az ő házassága marad gyermek nélkül és azért esel-lei akar operálni. Amde a szerelem nem türi a családot és élet igazságát tesz ebben is. Eddig a probléma története és ami ezután érdekes, az már a filmművészet terére csap át. A grófnő szerepét Bogia Horaka, a világhírű tragika játssa mimmel, gesztikulál, játszik, úgy hogy az érzelmeik legszélesebb klaviatúráján játssza könnyedséggel fut végig. Partnere Fritz Fehér magas művészettel és tudással jeleskedik. — „... és add meg a mi mindennapi kenyérünket” legközelebb az Urániában.

* Wegener az Apollóban. (A bűnös ember vére.) A filmdrámákban napról-napra mindinkább érezhető az a törekvés, hogy eltávolodjanak a régi trükkös és idegborzongató színművektől s ezek helyét azt adnak, a mi tényleg a legmagasabb oélja a mozinak: művészi szórakoztatást. „A bűnös ember vére” még ennél is több. A legteljesebb művészet, a hogy ez a drama ter van építve, a mily szövevényesen ki van gondolva a meseje s a legteljesebb művészet azoknak az izgalmas és drámai helyeleteknek a beállítására, a melyek oly hatással vannak a nézőre s a melyek ragyogóan tökéletes alakításra adnak alkalmat Wegenernek, ennek a nagy művésznek. Fantasztikus történet — s annál bizarrabb, hogy a műve, a melyben játszódik, a britiáns rendezés folytán oly reális, oly megdöbbentően hű képe az életnek, a nagyvárosi élet sarának, mint egy Zola regény. Az Apollo színház szombaton és vasárnap mutatja be a mozinak ezt az új eseményét.

* Jászai Mari az Apollóban. Arad közönségének nagy művészi eseményben lesz része husvét hétfőjén, ekkor lép fel Jászai Mari asszony A tolonoban.

Oroszok a csapdában.

(Öt bosnyák bátor tette.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 2.

A 2. bosznia-hercegovinai gyalogezred a harcokban beásta magát. Körülbelül 200 lépésnyire a rajvonalától terült el egy helység, ahol úgy látszik nem volt minden a rendjén, mindenféle gyanus mozdulat folytán arra lehetett következtetni, hogy ottan ellenséges csapatok gyülekeznek. Az orosz gyalogságnak körülbelül két százalja lehetett a faluban azzal a tervvel, hogy a következő éjjel a bosnyák ezred állásait megtámadja. Csapatunk az ellenség méltó fogadására készült. A helység mellett egy mélyedés a mi állásainkban fekvő kápolna irányában húzódott és ha az ellenség nem törhet elő egyenesen a falu széléből, úgy kénytelen volt arra, hogy ezen a mélyedésen át vonuljon elő. Saját, igen előnyösen szerkesztett, az ellenség oldalát tenyegető állások által egy támadásnak ebből az irányból semmi kilátása nem volt. Hogy az oroszokat mégis arra kényszerítse, hogy éppen ebben a terepben vonuljanak elő, a parancsnok arra határozta el magát, hogy a saját arcvonala előtt fekvő falut felgyújtatja. Ezáltal remélte, hogy az oroszokat arra bírja, hogy az ellenséges százaljak a falut elhagyják és másképen csoportosulnak, másrészt azt is számításba vette, hogy az oroszok nem a tűz fénye által világított terepen vonulnak föl, hanem minden valószínűség szerint az árnyéka borult mélyedésen át. Az ellenségtől megszálított helység felgyújtásához merész és leleményes emberekre volt szükség. Négy gyalogos önként jelentkezett e veszélyes vállalkozásra. Stojkovic Mile gyalogos, akit általánosan rettenthetetlen bátor és leleményes katonának ismerlek, vezette a kis csapatot. Stojkovic parancsnokának megígérte, hogy ha csak életben odaér, felgyújtja a helységet.

Egy pár gyertyával és néhány szál gyújtóval ellátva neki indult az öt merész bosnyák a vakmerő vállalkozásnak.

Az oroszok biztosító előőrsain átlopódtak, átgázoltak egy patakon és szerencsésen a falu végére értek. Ott egy szalmakazalnál csóvákat készítettek, azzal elszéledtek és az egyes házakat felgyújtották. Alig fél óra múlva a helység északi része alaposan égett és fényesen bevilágította a tájéket. Csak a mélyedés maradt a sötétben. Amit a parancsnok tervezett, az meg is történt. Az oroszok a mélyedésen át intézték támadásukat a bosnyák ezred állásai ellen, ezzel oldalukat fenyegető állásaink pusztító tüzebe kerültek és félórai harc után, nehéz veszteségeket szenvedve visszavonultak.

Stojkovic Mile, Todie Marian, Brikie Avdija, Okic Hasan és Vranjes Péter gyalogosok, akik résztvettek a falu merész felgyújtásában, az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet nyerték.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — 151
nyomda	— — — — 151

Tábornokból közlegény.

(Orosz erkölcsök. — Az elzúllott tisztok.)

Távirati tudósítás.

Berlin, április 2.

A német keleti frontra kiküldött haditudósítók írják szemtanuk elbeszélése alapján ezt az „igazán oroszos” történetet.

Amikor a németek Lodzot szorongatták, a hátráló oroszok Petrikow közelében megálltak és megkísérelték az előnyomuló ellenséget feltartóztatni. Az itt folyt heves harcok alatt az orosz tisztok gyakorta elhagyták lövészárkaikat és bementek Petzkowba mulatni. A csapatok nem egyszer vezetők nélkül maradtak, ami nagyban hozzájárult a legénység demoralizálódásához. Az orosz csapatok visszavonulásának estéjén igen sok orosz tiszt vigán dárídózott a petrikowi éttermekben. Itt kereste fel őket egy ordonánc a visszavonulási parancsnok. Egy teljesen ittas orosz tiszt megkérdezte:

— Hová vonuljunk vissza?

— Petrikowba! — hangzott a válasz.

— Es hol van Petrikow — kérdezte tovább a részeg orosz.

Botrány elkerülése végett az ittas orosz tisztet társai nagynehezen elcipelték. Az oroszok felszerelése és élelmezése igen hiányos. Ennek egyik élenk bizonyítéka, hogy Petrikow és környéke teljesen kiéhezt. A katonai hatóságok az összes fellelhető élelmicikkeket rekvirálták. A katonák kenyérért koldultak. Amikor az osztrák-magyar csapatok bevonultak Petrikowba, az oroszok nagy rendtelenségben menekültek. A katonák udvarokon és magánépületekben rejtőztek el és később önként jelentkeztek foglyokul. Nem egy esetben lehetett látni, hogy az oroszok tömegesen átmentek az osztrák-magyar őrszemekhez és tisztelegve, az ellenség kezét szorongatva lerakták a fegyverüket. Gyakran megtörtént, hogy 8—9 főből álló patrouille 100 fogolylyal tért vissza.

A vereség és az oroszok gyors visszavonulása mély hatással volt a lakosságra. Már nem bíznak az orosz fegyverek győzelmében, mert látják, hogy az orosz tulerő dacára a hasonlíthatatlanul jobban szervezett német és osztrák-magyar csapatok győzelmet győzelemre halmoznak.

A Pilsamenti harcok egyik szemtanuja jelenti, hogy az oroszok a téli hadjáratra nagyon hiányosan készültek fel. Nem egy katonának nem volt köpönyege, sem takarója és az orosz legénység egy nap csak egyszer kapott meleg ételt — éjjelkor, mert csak éjnek idején tudtak levest szállítani a lőárkókba. A leves pedig bűzös, szennyes viz volt, amelyben néhány káposztalevél uszott. Kenyérből három fontot kapott egy-egy katona három napra, de előfordult az is, hogy a katonák egy álló héten keresztül nem jutottak egy harapás kenyérhez. E rendszeres éheztetés következtében két ezredben: a windaui és minii regimentekben zavargások törték ki. A legénység vonakodott a lövészárkókba menni, mert egy heti koplalás teljesen elcsigázta őket. A lázadók mindegyikére husz kancuka ütést rójtak ki büntetésül. A kegyetlen színdarabot felháborodva nézte végig a lakosság. Az említett két ezred a 75. divízióhoz tartozott, amely később teljesen megsomzsisult. E vereségnek okozója izmestew taborok volt, akit ezért közlegényre degradáltak.

Uj erővel támadnak az oroszok a Kárpátokban.

(Eldöntetlen makacs harcok. — Főldözött ellenséges tartalékok. — Przemysl hősei.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, április 2.

A Kárpátok galíciai hágóján levő fronton folyó óriási küzdelem jellege Uzsoktól a lupkói szorosig változatlan. Az oroszok rettenetes veszteségeiket folytonosan érkező tartalékaikkal pótolják és támadásaikat saját emberanyaguk kiméretlen feláldozásával éjjel s nappal ugyiszólván szakadatlanul folytatják.

A folyton tartó harcok, amelyekbe az oroszok folytonosan új erőket hoznak, ami nehéz viszonyok között lévő szakadatlanul harokban álló derék csapataink hősiességére a legnagyobb követelményeket róják, melyek a hadtörténelemben példátlanul állanak. A küzdelem mindamellett minden vonalon eldöntetlen s a folyóknál, szakadékoknál s az áttekinthetetlen vidékeken majd itt, majd ott vannak ingadozások, anélkül, hogy bármelyik félnek sikerült volna az áttörés s így döntő eredmény elérése. A duklai szoros szakaszaiban és az uzsoki szorostól keletre esőkként az orosz támadások hevessége s azok a fennebb említett szakaszokon koncentrálnak.

Galíciai földön folyik a kárpáti harc.

Bécs, április 2. A Fremdenblatt jelenti a sajtóhadiszállásról: A kárpáti frontunk centrumán folyó heves harcokról érkező hírekből még mindig nem lehet áttekinthető képet szerezni azokról a rendkívüli nagyszámu és gyorsan változó eseményekről, amelyek a San-folyó forrásvidékén lefolynak. A jelentésekből csak az tűnik ki, hogy igen heves harc folyik a felső hegyhátért és magaslatért, amelyek Magyarország határát jelző kárpáti hegygerincek előtt, galíciai földön vannak. Dieséret és esodálat illeti csapatainkat, akik a folyton megerősített és kiegészített ellenséges csapatok támadásait állják és már a tulajdonképeni kárpáti arcvonal előállításait is visszaveri.

Bukovinai előrenyomulásunk és a kárpáti front.

Zürich, április 2. A Neue Zürcher Zeitung katonai szakértője írja: A legnyakasabb és hevesebb harcokat a Kárpátokban vívják és pedig a lupkói nyereg környékén, valamint az uzsoki szorosnál és attól keletre. Az osztrák-magyar és német csapatok óriási erőfeszítéseket végeztek, hogy előbbre juthassanak, de mindent rendkívül erős ellenállásra találtak. Valószínű azonban, hogy Przemysl elestének hatását nem érzik meg az előretörő csapatok. Kelet-Galiciában és Bukovinában a helyzet alig változott. Nadvorna, Kolomea és Csernovic azok a városok, amelyek a Dnyeszter és Bruth között, a harcok vonalát jelzik. Ha az oroszoknak sikerülne a Kárpátok vonalán délfelé területet nyerniük, akkor természetesen itt nem igen tarthatnák magukat az olyan bravúrosan előrenyomult osztrák-magyar csapatok. De éppen ezért oly erősek és lankadatlanok a harcok a Kárpátokban.

Áttörési kísérlet Inovidznál.

Bécs. A harcokról legutóbb érkezett jelentések is azt bizonyítják, hogy a harcok a kárpáti arcvonal centrumában változatlan hevességgel folynak. Az oroszok minden erejükkel azon vannak, hogy a lupkói és uzsoki szorosok között elterülő hegygerincet elfoglalják és bennünket a Kárpátok magyarországi lejtőire szorítsanak vissza. E kísérletük mind- eddig teljesen sikertelen volt. E heves harcokkal ellentétben viszont ugyiszólván teljes nyugalom következett be a duklai horpadás területén és az Ondava vidékén. A Pilica-menti Inovidznál az oroszok által megkísérelt előtörésnek nincs nagyobb jelentősége. A nagy erővel megkísérelt áttörésnek nyilván csak annak a megállapítása volt a célja, hogy elég erősek-e ottani hadállásaink.

A Kárpátokban megsebesült orosz tábornok.

Stockholm, április 2. A Rjecs jelenti, hogy az orosz hadsereg egyik tábornoka, Lisovsky hadosztályparancsnok a legutóbbi kárpáti csatákban súlyosan megsebesült.

Przemysl hősei zászlóval vonultak fogságba.

Bécs. Przemysl helyőrsége kibontott zászlóval, dobszóval, kúrtharsogással vonult be az orosz táborba. Az oroszok a tisztelgést viszonozták.

Krakó, április 2. A Kuryer Wiedemeki írja, hogy Kuzmanek tábornok, Przemysl hős védője, Stanger pilótahadnagy a következőket mondotta, mielőtt repülőgépen elhagyta a várat:

— Mondjon el mindent, a mit látott. Tudják meg, hogy megtettünk mindent, a mi erőnktől tellett, hogy az utolsó pillanatig harcoltunk és hogy mennyit szenvedtünk.

Stanger főhadnagy távozása előtt még kiment a Tatárdombra, a hol a város lakossága a vár átadása előtti éjszakát töltötte. Közben szakadatlanul dörögtek az ágyúk, mert a mint tudjuk, az oroszok az utolsó éjjel véres rohamokat intéztek a vár ellen.

Amikor felszállt, hogy végleg távozzon a puszulás és szenvedés színhelyéről, még hosszú ideig intett bucsút és lobogtatott kendőt utána Przemysl lakossága.

Tömegesen szöknek meg az orosz katonák.

Kopenhága, április 2. Az orosz hadseregben a dezertálás olyan arányokat öltenek, hogy a kormány kénytelen energikusabb rendszabályokhoz nyulni. A Birsevia Vjedomosti közli, hogy a katonai büntetőtörvénykönyv 123., 136. és 138. paragrafusait megváltoztatták, amely szerint erősebben büntetik azokat, akik a zászlót elhagyják. Ha a katona a parancsnokságtól távol marad a fejébbvalók tudomása nélkül, békében hat nap múlva, háborúban három nap múlva szökevénynek nyilvánítatik. Azokat a katonákat, akik az operációs területeken tűnnek el csapataiktól és negyvennyolc órán belül nem térnek vissza, ugyancsak szökevényekként kezelik. A szökevények első ízben büntetésképpen elvesztik összes különösebb jo-

gaikat, privilégiumaikat és fogházba kerülnek. Másodízben 15—20 esztendei száműzetés és kényszermunka vár rájuk a bányákban, harmadszor pedig halállal büntetnek. Ha a szökés két, vagy több személy összebessélése következtében történik, a büntetések még szigorubbak.

Ellentétesek

a Balkán-államok érdekei

(Bulgária hangulata. — Az entente szándékai. — Isgatnak az orosz barátok.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, április 2.

Talán még a hadviselő államokban sem képezi oly sok vita tárgyát Bulgária magatartása, mint Romániában. A román konzervatív párt egyik hivatalos organuma, a „Steagul” legújabb számában szófiati levelet közöl Bulgária hangulatáról. Többek között ezeket írja a „Steagul” tudósítója:

Radoslavov miniszterelnök megbeszéléseket folytatott az ellenzék vezetőivel. Ezeknek a megbeszéléseknek az volt a céljuk, hogy közlekedést hozzanak létre a kormány és az ellenzék között. Radoslavov kijelentette, hogy semmiféle elhatározó lépést mindaddig tenni nem fog, amíg meg nem kísérel egy az összes pártok vezetőiből álló kabinet megalakítását. Ferdinánd király maga is hozzájárult ehhez a tervhez.

Malinoff egyik híve a következőket mondotta:

— Megmondottuk vezérünknek, hogy közölje a királlyal, mily módon volna létrehozható a bolgár nemzeti egység.

Különben újabban sűrűn beszélnak egy Malinoff-kabinet lehetőségéről. Bulgáriában nagy aggodalmat okoz az a borzasztó járvány, amely Szerbiában dúl és amely a bolgár hadseregnek Macedóniába való bevonulása esetén komoly veszedelemmel fenyegetné a bolgárokat.

A „Narod” című újság a következőket írja:

Mihelyst a hadszíntéren valami történik, az oroszok hívei rögtön azt követelik, hogy Bulgária akcióba lépjen. Ha mi ezt megtennénk, könnyen Belgium és Szerbia sorsára juthatnánk. Mi megakarjuk az országot minden szenvedéstől óvni és éppen ezért amellet vagyunk, hogy Bulgária maradjon meg eddigi politikája mellett és kimélje meg erejét.

A „Kambana” így ír:

— Az oroszbarátok igyekeznek az országot mind jobban felizgatni és kétségbe vannak esve afelett, hogy izeimeik a nép józanabbik felében nem találnak talajra. Ha Bulgária az ententehez csatlakozik, Szerbiát esetleg megmentheti és két-háromszor akkorává teheti, mint a mekkora ma.

A hivatalos „Echo de Bulgarie” Drinapolynak a bolgároknak által történt bevétel évfordulója alkalmából a következőket írja:

— Nem feledhetjük el, hogy azoknak, akik Drinapolyt megostromolnák, csupán egyetlen ideál lebegett a szemük előtt: Macedónia. Ez az égő seb, amelyet az idő sem log soha meggyógyítani. Bulgária méltatlan volna szabadságához és függetlenségéhez, ha feláldozná azt az országot, amely 50 esztendeig hordozta a martírumot, hogy hű maradjon nemzetiségéhez.

A hivatalos bolgár körök álláspontját a leghatározottabban megjelöli különben Radoslavov miniszterelnöknek a szobranje berekesztésénél tett nyilatkozata, amelyet felhivatosan közöltek az egész európai sajtóval s amely

szerint Bulgária okvetlenül megőrzi semleges-
ségét.

Igen érdekes az a nyilatkozat is, amelyet
a miniszterelnök a Balkán-szövetségre vonat-
kozólag tett:

Egy ilyen szövetség — ugymond Radosla-
vov — teljes képtelenség, miután a Balkán-
államok érdekeit nem lehet összhangzásba
hozni. A Balkán népek állandóan lesben van-
nak, hogy megrabolják Bulgáriát. Önök uraim
— fordult a képviselőkhöz Radoslavov — fog-
ják az utolsó szót kimondani. A kormány sem-
legessége által a békét akarja biztosítani az or-
szágnak. Ha mások vakmerőbbek és a háborút
akarják, foglalják el a mi helyeinket.

H I R E K.

Wallner ezredes szabadságon.

Bucsu ezredparancs a harmincharmasokhoz.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 2.

Mint ismeretes, Wallner Ferencet, az
aradi 33. gyalogezred parancsnokát, egészsége
helyreállása céljából parancsnoksága hosszabb
időre szabadságra bocsátotta s az ezred vezetését Sertie
Károly alezredes vette át. Wallner ezredes most
a következő ezredparancsban bucsuzik a tiszt-
társai és legénységük felé:

1. A cs. és kir. hadseregparancsnokság
március 2-án kelt határozata értelmében egész-
ségem helyreállítása céljából szabadságot kap-
tam s a holnapi nappal a parancsnokságot
Sertie Károly alezredesnek adom át.

2. Tartós betegségemtől kényszerítve, az
ezred majdnem öt hónapi vezetése után érzé-
keny búcsút veszek tőletek, kedves bajtársak.

Szomorú napokban jöttem hozzátok s ke-
mény napok voltak azok, amelyeket ti az én
parancsnokságom alatt átéltek; acélszilárdak
voltatok a harcban a viész ellenséggel szem-
ben, nemkevésbé szilárdak az időjárás mostoha-
ságaival szemben.

Elviseltetek ti, tisztok és legénység egy-
formán, mindent s úgy harcoltatok, mint hő-
sökhöz illik, akik mellett az antik hősök hát-
térbe szorúlnak.

Az önfeláldozás, amelyet láttam, amit ta-
pasztaltam s amit átéltem, kevés szóval ese-
telhető. Felettésem tetteitek csodálatára, az
elleneséget bátorságotok nagyrabecsülésére ken-
yszerítettetek.

Csak a történelem fogja igazán értékelni,
hogy névszerint Ustrzykinec, Wolosatenal, Osa-
banazana s a legutóbbi harcokban különösen
Pruskinál és Smolniknál mit tettek szeretett
uraimodok s a hazaért.

Ha egykor nem is fogja minden gyermek
az aradi harmincharmasok acesőségét hirdetni,
de most, bucsuzásakor mindezt megkoszoni
nektek ezreutesek, akinek bucsukelege, hogy
honapokon keresztül vezényelhetett benneteket
anelkül, hogy egy esetben is a haditegyetem
szigorúságához kellett volna fordulnia.

Isten vezéreljen benneteket, isten őzjon
benneteket a jövőben is és vezessen a végleges
diadalra.

Ti valamennyien felejtéhetetlenek maradtok
számomra, ne feledjétek el öreg ezredeseteket és
barátokat. Wallner Ferenc, s. k.

— Virág helyett zöldség. Bécsből
jelentik: A trionforokós elrendelte,
hogy modeni parkjának vetemény-
ágyaiban és virágágyaiban ezentul
zöldséget termeljenek.

— Aradi katonák husvétii cigarettája.
Gyűjtésünk befejezése után is érkeznek még
az Aradi Közlönyhöz adományok az aradi
katonáknak szánt szeretetajándékhoz. Az utó-
lag érkezett küldeményeket még hozzácsatoljuk
eddig gyűjtésünkhöz. A ma érkezett adomá-
nyok a következők:

Montágh Sándorné	2000 cigaretta
Lenkovitz Nándorné	1500 „
dr. Mülek Lajosné	800 „
	és 20 szivar
Bing Hugó	600 cigaretta
Heinrich Sándorné	600 „
Dobos Margit és Ilonka	200 „
Roth Irmuska és Tibike	200 „
Roth Sanyi	200 „
Terzon Manoi	200 „

— Blaschke kapitány orosz fogságban.
Blaschke kapitány, az ismert bécsi katonai
pilóta — mint ma már röviden jelentettük —
orosz hadifogságba jutott. Blaschke kapitány
egyike volt ama nyolc repülőtisztnek, akik rö-
viddel Przemysl átadása előtt négy katonai
léghajón elhagyták a várat. A négy ballon
utassainak sorsáról még semmi bizonyosat nem
tudni, kivéve Blaschke kapitányt, akiről leg-
alább már az a hír érkezett, hogy él. A fog-
ságba jutott pilóta harminc év körüli férfi, aki
az utóbbi évek aeronautikai eseményeiben ki-
váló szerepet játszott. Az 1912-iki Berlin—Bécs
között rendezett repülőversenyben a résztvevő
osztrák repülőtisztnek sorában ott volt Blaschke
főhadnagy is és rekordidőt ért el magyar meny-
asszonyának neve Csákay név alatt, amelyet
azért kellett választania, mert mint aktív tiszt sa-
ját nevével nem vehetett részt a repülő konkur-
renciában. Blaschke szerelmének regényes törté-
nete van. Nem volt kauciójuk, hogy egybe-
kelnessenek, amiről ötélsége értesülve, a je-
gyespár rendelkezésére bocsátotta az előirt
összeget. A Berlin—Bécs közti repülőversenyen
Blaschke főhadnagy egy Lohner-biplánon vett
részt utitársával, Rittner főhadnaggyal. A
pompásan repülő pilótát egy baleset előtette az
elsősegéttől. Az Altvater-hegység felett vívó ut-
jában vihar érte utól és le kellett szállnia, a
földelés azonban olyan hevesen történt, hogy
gépe pozdoriájává zuzódott és Blaschke főhad-
nagy könnyebb sebesülést szenvedett. Bár a
baleset miatt nem volt első, mégis úgy ünne-
pelték őt, mint a verseny erkölcsi győztesét és
20.000 koronás díjat és Frigyes Zsigmond ki-
rányi herceg tiszteletdíját neki jutatták.

— Jellinek Henrik dr. alapítvány. Jelli-
nek Henrik dr. emlékére az aradi izraelita hit-
községnek tett alapítvány ma kimutatott 185
koronájához a következő újabb adományok er-
keztek: Othenberg Tivadar udvari tanácsos és
neje 100, Aradi Előő Taaarékpénztár 200,
Mairovitz Emma 20, Laszlo B. Jenőné 20 ko-
rona. Az alapítvány összege ezzel 525 koro-
nára emelkedett.

— Temetés. Jellinek Henrik dr.-nak, a
Bécsben elhunyt aradi ügyvédnek holttestét
nozzatartozói hazaszállították és ma délután
három órakor temették el Aradon. Az ügyvé-
det, aki nagyrabecsült és képzett tagja volt az
aradi jogászvilágnak, általános részvét kísérte
utolsó útjára. A temetésen nagyszámu és elő-
kelő gyászoló közönség jelent meg, az ügyvé-
dek kivétel nélkül ott voltak és meghatva
mondtak végső istenhozzádot java férfikorában
elhunyt derék kaitársuknak.

— Magyarok a konstantinápolyi pos-
tán. Budapestről jelentik: A bécsi hírszóló
jelent: A konstantinápolyi telefonközvetítés irau-
cia es angol közvegit magyarokkal helyettesi-
tette. A konstantinápolyi telefonközvetítés veza-
tóje Redi Jenő postatanácsos.

— A jótékonyág legújabb fajtája. A
találékonyág ezer és ezer módot eszelt ki a
háború óta azelőtt soha sem próbált jótékony-
sági pumpolásokra. A jótékonycélú előadások,
koncertek elcsépeit intézményei mellett vannak
most „dohányesték”, Bécsben a „vasember”
volt egy ideig újdonság, melybe sietett min-
denki egy-egy szeget beverni, sőt még Barth
Lulu is megnyitotta eladdig árgusszamekkel
örzött könyvét, hogy az érdeklődők belépő-
díjait jótékonycélra fordíthassa. A legújabb
szencziáció Bécsben a zenészek által jól ismert
kromarográfok a jótékonycélra való felhasználása.
Ez Kromar Lőrinc bécsvárosi főpénz-
tári főellenőrnek találmánya s arra szolgál,
hogy gyenge emlékezetű komponisták, kik nem
képesek zongora nélkül komponálni, kompo-
ziciójukat megrögzíthessék. A gyenge készit-
ségű zeneszerző, aki elméleti képzettség híján
nem tudja pusztán ceruzával és kőtapapírral
zenei gondolatait kiformalni, leül a zongorá-
hoz, vagy harmoniumhoz, melyre rá van erő-
sítve a kromarográf. A készüléknek megvona-
lazott hangjegypapírosra a játék tartama alatt
automatice tovább mozog s a hangjegyek hosz-
szúságával egyenes arányban álló vízszintes
vonalak jelzik a papíron a lejátszott hangokat.
Mint hogy a hangjegyek pontosan ugyanazon
vonalakra és vonalközökre esnek, mint a nor-
mális hangjegyírásnál s mivel az ugynevezett
segédvonalas hangjegyek számára megfelelő
mennyiségben pontozott vonalak is vannak a
kromarográf papíron, így a kőta lejátszása a
legegyszerűbb dolog bárkinek is. Kromar hang-
jegyirógépét lakásán mutatja be 1 korona be-
lépődíj mellett. Aki azonban ki is akarja pró-
bálni, annak a kőtapapír méteréért további 2
koronát kell fizetnie, mely persze már a jóté-
konycélra szánt összeget nem gyarapítja.

— Fehér sorok. Az Aradi Közlöny pén-
teken reggel megjelent száma akarunk elle-
nére meglepetést szerzett olvasóközönségünk-
nek. Az eseményekről, haretéri hírekről beszámó-
ló közlések betűit itt is-ott is fehér sorok,
egész fehér mezők váltották föl. Mint hata-
mas és miről sem tájékoztató kérdőjel, ugy
meredt ez a fehérség az olvasók elé és az a
sok tudakozódás, kérdezősködés, amelyel elő-
fizetőink és olvasóink ma elárasztottak, arra
vall, hogy nem mindenki volt tisztában azzal:
miért van, honnan van ez a szokatlan „tarka-
ság” a lapban. Voltak, akik arra gondoltak,
hogy nyomdahiabából talán épen csak az az
egy lap fehéredett meg, amelyet ők kaptak,
mások pedig egészen utokzatos magyarázato-
kat eszeltek ki. Valami nagyon sok magya-
rázatra nem is szorúlnak ezek az üres sorok,
de valami nagyon bő magyarázatot ma — raj-
tunk kívül allo okokból — nem is adhatunk
felőlük. A háborúval együttjáró intézedekek
egyike — amelynek nyomait a tővárosi lapok-
ban már többször látta a közönség — az elő-
zetes hírlapi cenzura köszöntött be Aradra is
és ennek következménye volt a ma reggeli
melepetés. Az Aradi Közlöny hűséges olva-
sónak tartozunk ezzel a felvilágosítással, es
azzal a megnyugtatóssal, hogy

— nem akarunk több ilyen „fehér lapot”
adni . . .

— Ünneppon nem bün a munka. Te-
mevállról jelentik: Glattfelder Gyula dr. es-
nádi püspök most adta ki ötödik és hatodik
pásztorlevelét, melyekben a háborúval ösze-
luggó ügyeket hoz papjai tudomására. A pász-
torlevelek takarékosagra intenek, majd közlik
a papsággal, hogy az ünnepponon végezt
munkával ma senki sem serti meg az egyház
parancsait. Közli a kormány rendeleteit, me-
lyek a gazdasági munkákra vonatkoznak, majd
a hadnaggyok iránt való tudakozódásról ad fel-
világosítást.

— A feltámadási körmenet. A keresztény világ nagy ünnepe, a Megváltó Jézus feltámadását illő fénytel és pompával szokta megülni az egyház. A minoriták templomában szombaton este 6 órakor lesz a feltámadási szertartás és a körmenet, melynek fénytel nagyban emelni fogja, hogy azon részt vesz a tisztikar vezetésével az Aradon állomásozó katonaság is. Megjelennek továbbá a hatóságok, akik a templom hajójában számukra tentartott padosorokban gyülekeznek, az Oltáregyesület tagjai, kik a szentélyben, a kongreganisták, akik a sekrestyében, a Kath. Kőr. tagjai, akik ugyancsak a tentartott padosorokban gyülekeznek. Zászlók alatt vesznek részt továbbá a Rózsafüzér egyesület és az iparos céhek tagjai. A menet a templomból kiindulva, az Andrassy-tér nyugati oldalán halad a Széchenyi-utcaig, hol a keleti oldalra átvonulva, a pénzügyigazgatóság és vármegyeház épületei előtt végigmegy és a Szentháromság szobor előtt kerülve ér vissza a templomba. A katonaság a szertartás alatt, továbbá a körmenet ki és bevonulása alkalmával diszlovést is fog adni. A plébánia hivatal ez uton kéri az Andrassy-téri összes háztulajdonosokat és lakókat, hogy a körmenet idejére ablakait kivilágítani sziveskedjenek. — A Kath. Kőr. tagjait ez uton is felkéri a kör elnöksége, hogy a feltámadási körmenetben lehetőleg minél nagyobb számban vegyenek részt. A templomban a hatóságokak tentartott padosor mögött külön sorok lesznek számukra tentartva.

— Bibliái előadások a Kulturpalotában. A Kulturpalota földszinti kistermében három érdekes előadást rendeznek az adventisták, akik a bibliából vett idézetekből adnak képet a testi halál utáni életről, a spiritizmusról és életünk tulajdonképeni céljáról. Az első előadás szombaton, április 3-án este 7 és 9 óra közt lesz és a tulvilágról, halál utáni életről szól. A második előadás szombaton délután 5—7 óra közt a spiritizmus lesz az előadás tárgya és végül husvéthétfőjén délután ötől hétig a befejező előadást tartják meg. Egyes előadások 1, mind a három előadás együttesen, de előrevalva 2 koronás belépőjegygel hallgatható végig.

— A budapesti háziezred Sary-Sambor mellett vívott narcaiból. Sary-Sambor mellett a derek budapesti Mária Terézia császárnő és királynő nevet viselő 32. sz. gyalogezred a legiszonyabb, éjjel napra dühöngő ellenséges tűznek helyt állott. A tulso magaslapon az oroszok megint egyszer kimutatták a felderékek szerkesztésében való mesterségüket. Alig hogy néha-néha a tányerformájú sapkájuk széleit lehetett a jól kiépített sáncokhoz látni. A magyar vitézek, akik égett a vágytól, hogy az ellenséggel szembeálljanak, türelmetlenül kezdtek. Nap-nap után az árokban feküdni és várni, hogy mikor pottyán egy orosz sárpall az ember fejére, azt a magyar harci vágya ki nem tartja. Végre, a nyolcadik napon, jön a megváltó parancsa: rohamra előre. Az 1. zászlóalj dühösen neki ront az oroszoknak, az orosz gépfegyverek helyett szórnak, tuatonként hullanak a vitéz magyarok, de bizakodásukat semmi se tartja fel, sem goyó, sem drótsóvény, sem szurony. Az ellenséges sánc a miénk. Elsőnek tört be századjával az ellenség erődítésébe torontálszigeti Zsivkovics Illés százados és pedig oly gyorsan és ellenállhatatlanul, hogy a megijedt ellenségnek még futásra sem maradt ideje. Száznál több orosz megadja magát felemelt kezekkel, egy gépfegyvert is zsákmányolnak. Zsivkovics százados, akinek vitéz vezetése alatt hős százada később is több vitézségi érdemet nyert, most büszkén viseli a jól megérdemelt hadi díszítményes katonai érdemkeresztet.

— Értesítjük becses vevőinket, hogy külföldi bevásárlási körutunkról megérkeztünk és sikerült legmodernebb Bally sweici és Popper cipőárúkból szép választékot beszerezni. Buchsbaum és Társa cipőkülönlegességi üzlete. 1189

— Értesíti Fischer Aruháza a nagyérdemű közönséget, hogy a nyári sport és amerikai gyermekkoscsik megérkeztek. Már 20 koronától 70 koronáig. Fénykép kedvezményben még mindig részeseül a vevőközönség. Mindenki keresse fel a Fischer Nagy Aruházát. 227

— Háboru és hitélet. Mély és szent bánat tölti el sokak szívét, másokat bizonytalan-ság borzasztja, szívünkben nem mulik el, ha csak egy percre is, a bus szorongás s támasz csak egy van: a bizalom és a hit. Bizni és hinni: vitéz serageinkben, a végső győzelemben, remélni istentől, akihez mellünköt verve fohász-kodunk. Természetes és magától értendő jelen-ség, hogy e rettenetesen jelentős időkben, amikor a világ szörnyű fájdalmak közt vajudva szüli a jövődőt, hatalmas arányokban lendült fel a hitélet, amely irt csepegtet lelkes, véres sebeire, bizalmat és bátorságot önt az övéikért remegőkbe, fájdalmat csillapít. Amióta a há-boru kitört, a templomok ajtai tárva-nyitvák s a hívők százai tódulnak be azokon naponta. A vallás szent igéinek nagy jelentőségét talán még sohasem értették meg annyira, mint most, a veszedelem idején. Az elmúlt negyhéten példái az összes aradi templomok zsutoiva vol-tak áhitatosan fohászoló hívőkkel, sőt az osz-lopos hajók be sem fogadhatták valamennyit. A hitélet nagy fellendülésére nézve jellemző, hogy a minorita-atyák templomában — mint azt a plébánia hivatalban megtudtuk — dacára annak, hogy a hívők száma sokaknak távol-léte, na:zavonultak következtében megcsap-pant, az ideá majdnem kétszer annyian vettek magukhoz a szentséget, gyóntak és áldoztak, mint a múlt évi ünnepek alkalmával.

— Fűtés papirossal. Az újságpapírost 36 óráig vízben aztatjuk, azután gombóc-formára összenyomjuk és megszáritjuk. A száradás után ez a papírananyag épen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok sem egnek lánggal, hanem mint a szén, izzanak. Különösen jó fűtőanyag az ilyen papíros akkor, ha brikettel keverik. Három papírgombóc és egy darab sajtolt szén al-lítólag bőven elégséges arra, hogy egy font húst kitűnően megfőzzenek vele. A drága tü-zelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megteleit, olesó hulladék-papírt használunk. Kb. 50 kilós bálakban cso-magolva kapnato: báiankent 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— „Chic“ uridivat üzlet ajánlja tavaszi divatújonságait kaniak, nyakkendő, fehérnemű stb. terit- és nőigumikabatait, olesó szabott árak mellett. Arad, Andrassy-tér 15. 191

— Osztrák és magyar hadi segélyzőbélyegek szazat egy koronájával veszi Kerpel Izsó könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél.

— 35 dekas tábori dobozok Kerpelnél.

— Imakönyvek husvétra Kerpelnél.

LEGUJABB.

(Táviróda, cenzurázva.)
Erkezett reggel 3 órakor.

Kiew. Przemyslből elhozott osztrák-magyar tiszttek mind Kiewbe érkeztek. Megengedték nekik, hogy szolgat, podgyászt magukkal vigye-nek. Kuzmanek tábornok előkelő orosz tiszttek látogatását fogadta térparancsnoksági lakásán. A tábor-nok kitűnően beszél olaszul, fran-coiául, lengyelül. Kieimisserek bevi-tele Przemyslbe nagyban folyik. A város keveset szenvedett az oro-szoktól, két ház megsérült. Az üz-leti forgalom újból megindult.

Csernovic. Zakiycin felett tiz napja tartó harc fokozódott. Hős katonáink vitézül visszavernek min-den tamadást. Oroszok Besszarabiá-ból nagy erősítéseket hoztak. Kato-náink lépésről-lépésre teret nyernek. Friss hó megnehezíti a terepet. Utolsó öt nap alatt gyönyörű ered-ményt értünk el.

Páris. A Figaró értesítése szerint a közei napokban áttámasz támadás lesz a Dardanellák ellen.

Budapest. A munkapártban nagy-szamu tagok ma este a hadseregszállítási visszaélések szigaru megbünteté-séről beszéltek. Tisza kijelentette:

— Aki a hadseregszállítási vissza-élésben bűnös, annak helye nem párt-ban, hanem börtönben van. Hadsereg-szállítónak egyáltalán nincs helye a pártban! Szolgálatot tesz, aki hadse-regszállítóról tud, azt bejelenti a párt-vezetőségnek.

Arad város liszt ellátása.

(A malmok megkezdtek a liszt kiadást.
— A helyettes polgármester nyilatkozata.)
Az Aradi Közlöny tudósítójáról.

Arad, április 2.

A lisztutalványok kiosztását ma folyta-ták a bizottságok és bizony ma sem volt kisebb a közönség türelmetlenkedése mint teg-nap. Ez az izgatottság azonban teljesen feles-leges. Megnyugtathatunk mindenkit, hogy fel-tétlenül lisztutalványhoz jut és ha nem talik az időből három nap alatt, akkor a tanács a kiosztás terminusát meg fogja hosszabbítani. A közönség érthető módon abban a hitben él, hogy meg kell rohannia a kiosztó helyiségeket, mert aki három nap alatt nem szerzi meg az utalványt, az éhen hal, az lisztet vagy kenyé-ret nem kap. Az igazság pedig az, hogy a tanács abban a tudatban, hogy a liszt ellátás körülbelül mégis csak a husvéti ünnepek után terelődik normális mederbe, mert akkorára a malmok is tudnak lisztet adni, ezt megelőzőleg akarta a szükséges utalványokkal a közönsé-get ellátni. Nem egyedül a helyi hatóságoktól függ, hogy a liszt kiadására a malmokat fel-szólítsa és minden tényező megtett mindent, hogy ez a rendkívüli fontos kérdés megnyug-vásra oldassék meg.

Háboruban élünk és a nyolc hónap arra tanított, hogy ezt az élet és halál küzdelmet szolidaritással, összetartással vívhatjuk meg. A közönségnek is segítenie kell és egészen bizo-nyos, hogy Aradon nem kell éheznie senkinek sem, mert a polgárság ha nehézségekkel is, de az átmeneti időben segíteni tud magán. A há-boru utjai nem rózsákkal vannak szegélyezve, de azért a tövisek szurását ki lehet kerülni, csak erős elhatározás kell hozzá. Minden há-borus országban óriási gondot okoz a kenyérel-látás kérdése, de mindenütt megbirkóznak vele. Egy-kétnapi kellemetlenség még mindig keve-sebb, mint ellenségeinknek az az öröme, ame-lyet a mi kétségbeesésünk okozna neki. Csak úgy diadalmaszkodhatunk ellenségeinken, ha először itthon, önmagunkat győzzük le és nem adunk helyet kétségbeesésnek amiatt, hogy a lisztutalványra egy-két óráig várni kell, vagy pedig a liszt kiszolgáltatásáig egy-két deka ke-nyérrel kevesebbet lehet enni.

Azonban a közönség maga is megnehezi-tette sok helyen az utalvány kiosztást. Számos olyan bejelentő lapot találtak a bizottságok, amelyekben a hásiurak, részben jóindulatból, részben tévedésből rossz adatokat írtak be és a kerületi biztosoknak kellett a valóságnak meg-felelő tényeket megállapítaniok. Ez is igen sok időt vett el.

Az átmeneti idő nehézségeihez tartozik az is, hogy a szatócsoknál és kiskereskedőknél ma nem lehetett lisztet kapni, minthogy pedig a fogyasztó közönség javarésze, különösen a szegényebbek, akik egyszerre csak kisebb mennyiségű lisztet tudnak vásárolni, a szató-csoktól szokták beszerezni szükségletüket, ma nem tudtak lisztet jutni. Nagyonfontosságú kér-dés az, hogy a szatócsok akadálytalanul el- legyenek látva lisztel és a városi tanács már

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpitozott 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

Éliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

meg is találta azt a módot, amellyel ez keresztülvihető. Néhány napig ugyan még liszt nélkül lesznek a szatócok, de a jövő hét keddjén vagy szerdáján a vásárló közönség már náluk is beszerezheti a lisztet. Lőcs Rezső helyettes polgármester ebben a kérdésben a következő nyilatkozatot tette az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Elhatározásba léptem a Neuman céggel és a Széchenyi malommal a lisztkiadás ügyében. A Neuman cég már ma megkezdte a kiadást, azonban csak azoknak tud lisztet adni, akik nagyobb mennyiséget vásárolnak, mert nincs berendezve arra, hogy ötven-hatvan kilós mennyiséget áruljon. A Széchenyi gőzmalomtól azt az értesítést nyertem, hogy holnap kezdik meg az őrést és a jövő hét keddjén már rendelkezésünkre tudják bocsátani azt a lisztmennyiséget, amely a szatócok számára két hétre elegendő. Ezt a lisztet a hatósági élelmiszerüzletbe visszük, és az üzlet, amely idáig csak fél kilós és kilós mennyiségben mérte ki a lisztet, ettől kezdve tizenöt, husz, harminc kilós utalványokat is fogantositani fog a szatócok számára. Kedden vagy szerdán tehát a szatócok, akiknek utalványuk van és akiknek szükségletük a szék-szűny, vagyis nyolcvan kilogrammon alul marad, a hatósági élelmiszerüzletben kielégíthetik igényüket és így módjukban lesz a fogyasztó közönséget is kiszolgálni.

A vendéglők, kávézók, kifőzök és mindazok, akik tömegesen fogyasztanak kenyert és lisztet, már mind megkapták utalványukat és ezeken a helyeken megforduló közönség akadálytalanul kap kenyeret. A kávéházakban már most csak egy szemlyét szolgáltak fel a kávéhoz, de aki kelet akart enni, azt is lepot.

Tömeges kenyér és lisztutalványt kért a várkapitány is, hogy az internáltakat ellássa. A hatóság megtagadta, mert a kormány csak a polgári lakosoknak és a katonai kórházakban elhelyezett betegeknek ad gabonát. A katonaság maga tartozik megát ellátni. Azonban Mikalaka községben 700 egyént ellát a város iszttal oly módon, hogy a vármegye ad megfelelő gabonát, a város pedig utalványokat és engedély ad, hogy Aradon szerezhessék be szükségleteiket.

Igen sokan jöttek ma a vidékről, sőt Erdélyből is Aradra lisztet vásárolni. Itt mindenkinek megtagadták a szállítási engedély kiadását.

Falkéri Lőcs Rezső helyettes polgármester a közönséget, hogy az utalványokat maga állítsa ki. A családok irja-be mindegyikbe a nevét, mert csak így fogadják el az árúkat.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém

KALODONT

70 Fillér

1980

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szombat, 1915. évi április 3. án.

Nincs előadás.

NYILTTER.*

ARADI KÖZLÖNY

1915. évi április 1-től új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háború alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szűkítette le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny a világháború eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén és legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa épen ezért egyben a legjobb hirdetői organum is.

Minden új előfizető, aki április hó 1-vel negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándékkul ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Képes Naptárát az 1915. évre.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

Április 5., 6. és 7-én kerül bemutatásra

AZ APOLLOBAN

A TOLONC

népszínmű 4 felvonásban.

271

Valódi aussigi

Rézgálic

kapható

1087

Messzer Árminnál,
Pankota.

Kalmár József
villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasatokat, villanyos hajszűsöket, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Eladó muraközi mének.

Jakabffy Zoltánné
gazdaságában Kupa-
pusztán posta Domb-
iratos. 1107

Egy drb deres 166
cm. magas 2 $\frac{1}{4}$ éves
ára 2600 korona.

Egy drb pej 163 cm.
magas 2 $\frac{1}{4}$ éves ára
2400 korona.

Husvétra

alkalmi esokrok és koszoruk a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, ugyszintén nagy választékban levágott friss virágok, valamint virágzó és zöld eserepes növények

Jánosi Károly

elővirág csarnokában

Arad, Zrinyi-utca Báro Bohus-palota.

Grünberger R.

E L Ö N Y O M D A

Arad, Atzél Péter u. 3., I. em.

Az ujonnan életbe lépett polgári **perrendtartás** folytán szükséges

ügyvédi és bírósági nyomtatványok

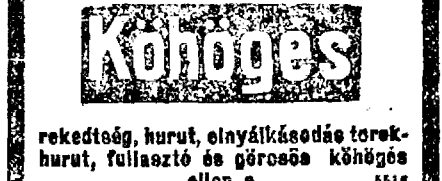
kaphatók az Aradi Nyomda Részvénytársaság nyomdájában, József főherceg-ut 22. szám. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.)

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3331

Koch Dániel
Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Millió ember használja

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjeggyel“
6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkegyeltesre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban. **Kapható:** Szokolay Sándor, Hajós Árpád, Gatorl Földes Kelemen, Brenner Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mátyas, Vojtek Kálmán, Krehs Gáza, Berger Gyula, Vajkita György, Heha Vilmos, Gótz Károly, Boróczy János, Kárpáti János gyógyszerüzletében, Vojtek és Weisz drogeria, Hanzs Neostor drogeria, Török A. és Tarsas „Angyal“ drogeria Arad, Stodolni Dező gyógyszerüzletében, Ujvárad, Zombory János gyógyszerüzletében, Ujvárad, Adler Lajos Gyula gyógyszerüzletében, M. Pécska, Ors Rezső Pankov, Telfert Karoly gyógyszerüzletében, Elek, Krausz Elemér gyógyszerüzletében, Glogovics Zeigmondovics Géza Iris gyógyszerüzletében, Székely Zoltán gyógyszerüzletében, Csurgó, Baurer Károly gyógyszerüzletében, Kovermen, Borim János gy. ü-Pécska.

214—1915. ein. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminiszter 9941—1915. ein. sz. rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy Orosz-Lengyelország megszállott területeire csakis aróképpel ellátott utlevéllel lehet utazni, mely utlevél a megszállott területre való utazás célját és végpontját feltüntető záradékolással és a hadsereg-főparancsnokság főhadtápparancsnokság vagy a cs. kir. hadiminiszterium által eszközölt láttamozással van ellátva.

Arad, 1915. március 31.

Greén
főkapitány.

2177—1915. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 76717. ein. számú rendelete folytán közhírré teszem, hogy hadbavonult katonáknak mezőgazdasági munkákra 14 napig tartó szabadságolása a legénység által kizárólag kihallgatáson előjáró katonai parancsnoknál kérendő. Legénység vagy hozzátartozói által bárhová bonyújtott írásbeli kérelmek figyelembe vétel nélkül nem fognak és a felsőbb hatósághoz fel nem terjeszthetők.

Arad, 1915. április 1-én.

Varjassy,
polgármester.

Magas törzsű és bokor rózsák

kiváló erős példányok, ugyszintén gyümölcs- és vadgesztenyefa esemeték különböző nemes fajok olcsó áron kaphatók az Aradi és csanádi egyesült vasutak kertészeteiben. Megrendelések bármely Acev. állomáson vagy Acev. különbirtok kezelőségénél fogadtatnak el. Arjegyzék kívánatra küldetik.

5882—1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministerium 800—1915. sz. rendelete értelmében közhírré teszem a következőket:

Bőrök és bőripari célokra szükséges alábbi anyagok a hatóságnak bejelentendők.

1. Nyersbőrök és pedig marhabőrök, lóbőrök, kipszok, vadbőrök, bivalybőrök, pittlingok és borjubőrök.
2. Készbőrök és pedig talpbőrök, talpbélsőbőrök, felsőbőrök, (a juhbőrök, chevreaux- és chevrettebőrök kivételével,) hasitékok, sztyeggyártó és nyergesipari s gépszijbőrök.
3. Cserzőanyagok és cserzőanyagkivonatok.
4. Dogras.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek nem haladják meg a következő mennyiségeket:

Nyers marha-, ló- bivalybőröknél, kipszoknál és pittlingeknél 10 darabot.

borjubőröknél	25 darabot
talpbőröknél	100 Kg.-ot
felső és egyéb bőroknél	50
ásványi cserzős felsőbőröknél	1 tucatot
cserzőanyagoknál és cserzőanyagkivonatoknál fejtánként	100 Kg.-ot.

Mindazok, akik a fenti szakaszok értelmében bejelentés alá eső anyagokat előállítanak, vagy feldolgoznak, avagy saját, vagy idegen helyiségben készletben vagy más részére őrizetben tartanak kötelesek ezeket a készleteket újabb intézkedésig négyhetenként és pedig első ízben 1915. évi március hó 13. napján volt állapot szerint, azontúl pedig a jelzett naptól számított minden negyedik hét szombati napján (április hó 10., május hó 8., június hó 5., július hó 3., és 31., augusztus hó 28., szeptember hó 25., október hó 23., november hó 20., december hó 18., és így tovább) volt állapot szerint mindenkor legkésőbb a reá következő hét keddi napjáig a hatóságnak az időközli növekedés és apadás megjelölésével bejelenteni.

Azokat az anyagokat, amelyek a készlet felvételére vonatkozólag az előbbi bekezdésben meghatározott napokon fuvarozás alatt állanak, a címzett köteles a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni.

A bejelentést a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál kell eszközölni, ahol a bejelentéshez szükséges nyomtatványok mindenki részére rendelkezésre állanak.

A készletről a bejelentésre kötelezettnek pontos raktárkönyvet kell vezetnie oly módon, hogy abból a készlet mennyiségének változása és az, hogy hová fordított, bármikor megállapítható legyen.

Elidegenítés esetében a megszerző fél nevét és lakóhelyét a raktárkönyvben fel kell jegyezni és a megszerzőt a bejelentési kötelezettségre kimutathatólag figyelmeztetni kell.

Az elsőfokú iparhatóságnak az 1914. évi L. t.-c. 2 §-a értelmében a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett jogában áll a bejelentésre kötelezetteknek készleteit, raktárát és üzleti könyveit megvizsgálni.

A ki a jelen rendeletben megszabott bejelentési kötelezettségét megszegi, a valóságnak meg nem felelő adatokat jelent be, a birtokában levő készletet a hatóság előtt eltitkoltja, az ellenőrzést megakadályozza — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t.-cs. 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénabüntetéssel büntetettik.

Arad, 1915. március 25.

Greén Nándor
főkapitány.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellánszelencének 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit“ korpa-kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jelige alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
4. Legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Jó házi koszt

1—2 egyén részére házon kívül kapható Sárosi-u. 7., ajtó 2. 1218

OKTATÁS.

Tanítónőképző intézeti tanfolyam nyílik meg IV. polg. IV. felsőt, illetőleg VI. felsőt végzett növendékek részére. Sikeres vizsga garantálva, amennyiben a jelöltek a tantervben kiszabott tárgyakat teljesen és szakszerűen sajátítják el. Jelentkezhetni Anlich-utca 20., földszint 1. 1197

ALKALMAZÁST KERES.

Jobb házból való

30 éves hadmentes izr., ki a szesz- és lőporszakmában járatos s annak kezelését érti, beszéli magyar, német és románul, pincemesteri vagy más tisztességes állást keres. Dávid Grinfeld, Simonyi-u. 3. 1229

14 éves fiamat

fráncom urfi szabóságához tanulóknak. Cím a kiadóhivatalban. 1288

Szép írásu

urleány, postal teendőkhöz is járatos, perfekt magyar és román, állást keres. Cím a kiadóban. 1208

ALKALMAZÁST NYER.

Az aradi állami

tanítóképző intézetnél április 15-től kezdve keréssz-helyettesi állás töltendő be. Tudakozódására az igazgatóság ad közelebbi felvilágosítást. 1128

Fűszernagykereskedésbe

előzőbb teljesen szakértezt segéd keresztek azonnali belépésre. Csak a legjobb munkások jelentkezzenek Pollák József cégnél Aradon. 1192

4 középessztályt

végzett jómézejelentési fut tanulóknak felvessz Hanzu drogueria. 1167

INGATLAN.

Aradon

egy jóforgalmu szatocszület trafik és korlátolt italmérésse, még 12 évig adómentes házzal és konyhakerettel, bevonulás miatt, kedvező fizetési feltételekkel, szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1226

KIADÓ LAKÁS.

Eötvös-utca 12. számu hársban Májusra 2 szobás emeleti udvari lakás kiadó. 1154

2 szobából álló

csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, május 1-re kiadó. Flórián-utca 6/b., 3. ajtó. 1182

Kétszobás

utcai lakás hálófülkével azonnalt, kétszobás utcai lakás májusra, ujjonnan festve, olcsón kiadó. Hirschmann-ház Háltér 6. 1187

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnalt, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

2 esetleg 3 szoba

a belvárosban, nyugdíjas öreg házaspárnak, gyönyörű udvarkert használattal, kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 1228

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely iredának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Első emeleti

utcai lakás egy szoba alkovval előszoba, udvari szoba, fürdőszoba, május 1-re kiadó. Szabadság-tér 5—6. sz. 991

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalt kiadók. Bővebbet a ház mesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jutányosan kapható:

1 komplett modern hálószoba, ebédlő hűtőgáz- és villanyra alkalmas, hálószoba luster és egy cselédágy. Megtekinthető délelőtt 10-től délután 3 óráig Erzsébet-körút 37., ajtó 4 sz. 1225

Eladó

jókaroson lévő asztalok, íróasztal, butorok, pénzszekrény és márványlapos pult. — Megtekinthető Wallfisch banktelepben, Atzél Péter utca. 1280

Eladó

2 fő, hintók, szekerek, járókocsik és mindenféle gazdasági eszközök. Bővebbet Andrássy-tér, Verbois-ir. da. 1188

Nemesfűz

dugványok, málna, ribizske, pöszmete tövek és bokrok, diszokörjék és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai sorfák és mindenféle falkolai termékek jutányos árban beszerezhetőek: szatmári Szabó István falkolájából Pankota. Árjegyzék ingyen. 807

Női Bluzok

crepből vagy volból 1.98 koronától feljebb. Pongyolák crepből színtartó 6.96 korona. Postai szétküldés utánvétel mellett eszközöltek. Mrosparti áruház Forray-utca. 1161

Papírszalvéta

1000 drb. 5 koronáért kapható Pichler Sándor papirkereskedésben, Szabadság-tér. 781

Jókarban levő

használt boltknyerget megvételeire keresek. Weisz Adolf, Ujarad. Telefon 74. 1196

4660—1915. kh.

Hirdetmény.

Arad város Tanácsa 6080—1915 sz. a. kiadott hirdetményében a különböző gabonaneműekből készített lisztek legmagasabb árát közhírré tette.

Ezen hirdetményből úgy az elárúsító, mint a vevő közönség, kelendő tájékozást szerezhetett.

Ennek dacára azonban az ellenőrzést teljesítő közgeim jelentéseiből, nemkülönben a magánosoknak feljelentéseiből azt tapasztalom, hogy ezen rendelkezések az eladók részéről sok esetben nem lesznek betartva.

Ennélfogva ismételtén és nyomtatékosan figgelmestetem a liszt elárúsításával foglalkozókat, hogy a lisztárakra vonatkozó hivatalos megállapítást annál is inkább tart-

7849—1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 1081—1915. sz. rendelete alapján közhírré teszem a következőket:

Mennyiségre való tekintet nélkül bejelentendők az alább felsorolt anyagok raktáron lévő készletei, valamint a készletek változásai és pedig:

1. Gummi, nyers, vagy tisztított állapotban.
2. Géperejű járművek részére szolgáló gummiabroncsok (u. külső gummiabroncsok, belső tömlők, tömött gummiabroncsok) minden méretben, még pedig úgy teljesen új, mint használt és javított állapotban.
3. Használhatatlan ócska gummiabroncsok.

Mindazok, akik saját vagy idegen helyiségben a fentiek értelmében bejelentés alá eső valamely anyagot készletben vagy más részére őrizetben tartanak, kötelesek ezeket a készleteket legkésőbb 1915. évi április hó 8. napjáig bezárólag az 1915. évi április hó 1. napján volt állapot szerint és azontúl kéthetenként, legkésőbb három napon belül minden hónap 1. és 15. napján volt állapot szerint a hatóságnak bejelenteni.

Nem kell bejelenteni a kerékpárok és lófogató járművek gummiabroncsait, továbbá a géperejű jármű (automobil) tulajdonosoknak a kocsijukra már rászertelt gummiabroncsokat és tömlőket, valamint kocsiinkint két tartalék külső gummiabroncsot és két belső tömlőt.

A bejelentést a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál kell eszközölni, a hol a bejelentéshez szükséges nyomtatványok kelendő számban rendelkezésre állanak és a szükséges további felvilágosítások is megkaphatók.

Aki a bejelentési kötelezettségnek eleget nem tesz, a birtokában lévő készletet a hatóság előtt eltitkolja, az 1914. L. t.-cz. 9 §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 800 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettük.

Arad, 1915. március 30.

Green Nándor
főkapitány.

sák be, mert annak betartásával közgeimmel állandóan ellenőrzöttem és minden felmerülő kihágás esetén kiméletlenül fogok eljárni.

Arad, 1915. március 15.

Green, főkapitány.

Használt ólom

megvételeire kerestetik.

2045—1915. pm.

Hirdetmény.

Az „Udvarhelyvármegyei vadászárság” harctéri szolgálata egy önkéntes vadászcsapat szervezését határozta el. A hadvezetőség a szervezés ügyét teljesen magávé tette s most már az ország vadászársadalmától függ, hogy az önkéntes vadászcsapat a maga különös képzettségével harctéri szolgálata egybegyűljön. Az önkéntes vadászcsapathoz való felvételnek feltételei hivatalomban megtekinthetők.

Arad, 1915. március 27. én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

„PENSIO EXQUISITE” VILLA IRENEA VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegáns berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha. Gyönyörű fekvésénél fogva üdülést kívánó turisták részére különösen alkalmas.